СИЙЛЕ ХИЙЛА ОКТЯБРА!

Массо а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

сердало

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувла 1923 шера дениз • ЕРА, 7 ноябрь, 1974 шу. • № 134 (5423). • Мах 2 кап.

«...Вайга доккхал де йиш я, вай доккхал а ду Советски пачхьалкхо хьалга дlадоладе, цуьнца дерригдуьнен исторе керда зама, дерригlча капиталистически мехкашка тоlалъ йоьллачи массанахье а кердача вахарга, буржуази эшаярга, пролетариата диктатурега, адамийе капитала lазапан империалистически тlемаштан аlалзерьякхкарга йодачен керачча классо доэп ду зама дlайолее ирёз воешка кlечарёх», аши ладеъд Владимир Ильич Ленина.

Ленина хьакхаллача Коммунистически парте хьалхаллица дуне революционни керладекхаре, капитализмехьера социализмага довлера керда зама шоьш хьеллареи де а доьгlаш доккхал ду советски нахе. Тахан шоьзткъе вуриtте шу дьиннад заповешта мешер, къахьегамо, сийрда вахар дахьаш, дерригa дуне цаьцдоькъ коталомаш йоахаш планета тlе гlолле бlубенна Сийлахь-боккхача Октябра кдаш йоьлlа.

Исторени башха дукхе ал яц шоьзткъе вуриtта шу. Цхьабакьда, цу юкъа советски наха нареlдальнер историчуха цlеххе а ца хиина хlама хиларах тахан мукъарал ца дийча балац кхиметтал вай моестагlий а.

Дlауйлеза ошмош. Советски lаьдал котдаьинича хьа-

ЛЁНИНСКИ БАЙРАКХА КIАЛ

харча шерашка мехка доккха цlей дар йоьхкка йоьца Шатурски электростанци болх бе йолаллийтар. Хlьата хlана вай хьалхьлий дунен эггара йоккхегlа йола гидро а атомии а электростанцеш. Советски сага кароерзалий цхьан хана дагайоха а яш ца хиина lилме хьайленаш. Из дерригa а де вайна низ телар да доккхадоьца хамкъий ленински доттагlал.

КПСС XXIV съезде исторически решенеш, кlслегlча пятилетка пленаш хенал хьалха кхоачешьяре къахьегаче хьалешка дезду уьл шера Октябра цlей советски наха. КПСС ЦК-ос партега, советски халкъага дайча Кхайкаралo дегаш гlоздахьача Нохч-Гlалгlайчен къахьегамхоше шоей дерригa низаш, оьрцагlдыьхад уьл шерара задчнеш а бlаьрча пятилетка а толамца кхоачашъяра.

Тахан, берригаче советски наха санна, шоьшта карагlдаьиначох доккхал а деш рапорташ тел республика промышленни предприятей, болхоша, юртбоехама къахьегамхоша. Итт бетте план 29 октябре кхоачашьйй республика дукхачи промышленни предприятеша. Октябра цlей сийна аьрхоча яхь къестте дика толамаш дьхад СССР 50 шу дизаре цlерагlа йолча Грозненски Новохимически комбината, Н. Анисимова цlерагlча Новогрозненски мекнаестта чекхдоаrача заводe, Карабулакски химически реагентий заводе, «Электроприбор» заводе а кхеча дукхача предприятей а коллективаша. Хlьата дукхача болхлоша, цьайолча бригадеша, цехаша, сменеша кхочашьяй кlслегlча пятилетка планаш.

Бака ма боггlара дезача цlейна нахъабельнаб республика юртбоехама къахьегамхой а. Ер шу церна атта хиннадеца а цар дика хьувкьаьий хьаьжlаш, кортолеш, шекара свекла, къыйола а культуреш. Пачхьалкхенга ялит дохкара пленаш лоархlадаьд Шалински, Грозненски, Урус-Мартановски, Ачхой-Мартановски, Шелковской районий боехамаш. Из боехка толам бахкаа а lаштlехьдаьннад партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша кхаьхкара беллаш лаьцаре бана чекхдахара эррига тароне пайда эцарех, моральни материальни стимулаш юкъе а ехуьйш кхехка болх бечарна юкъе шерра социалистически яхь йоьржарах, промышленни предприятей, организацей, учрежденей болхлоша хьинаре новкъостал дарах.

Шоьмкара хьоккам гойташ къахьийгер бlаьш болча механизатораша, звеньевойша. Масала, 12 бахе дийнахь чуййца а хьниа 150 гектарех хlарано тlера 52,1 центнер фуалъьа хьаьжlаш хьаьр Шалински района «Шалинский» совхоза Л. Юсупова звенос, Назрановски совхоз-техникума механизатораша М. Канцыгова, I. Евлоева, Я. Даурбекова кдь комбайнаца кхаь дийнахь 107 гектара тlера хьехлаш чуййцер.

Цу тайпара хьинаре къахьегам зеараш гозаьтош бе Нохч-Гlалгlайчен кхаьшка, фермашка.

Октябра 57 шу дизара нахъабоагlаш промышленноста болхлоша, юртбоехама къахьегамхоша доккхий толамаш дахьа дала а цхьадолча кхоачамбоьцарех а ца йолча дергдац тахан.

Итт бетте план кхоачаш ца еш йисай цхьайолa предприятеш, къесттте тlехьдуьсаш да капитальни гlишлош елга, дукхача колхозашкан совхозашкан эзала лел хьйелга, баш lангардакера кхйчо елга, хьаlгlадоагlача шерарна хьукъаме ярд йоллийга. Цlенхашта йоккхо е эзаш гlулакх да эффициче продуцие динал товелга, къахьегама овсарлен производство эффективности лакхьелга, оборудованех бизза пайда эцилга, дьатта леладара культура лакхьелга.

Шу чекдаьв юхейнсача кале уж кхоачамбоьцараш дlадахера берригa низ чlабийта беза предприятеш а боехамий а куьгалхоше, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша. Цхьаккхa промышленни предприяти, колхоз, совхоз а-ла йиш яц пятилетка къоастамбеча ухк шера план кхочаш ца еш.

...Хоза юйчбенна, дегаш гlоздаьнна шоай эггара а бочагlа дола ди — Сийлахь-боккхача Октябра цlей дезде арабеьннеб тахан Нохч-Гlалгlайчен къахьегамхой. Цар чlогlа къобалду дегаш уреоттадеча КПСС ЦК Тlехьехама дешаш:

— Даьклала хилда Сийлахь-йоккхачи Октябрьски социалистически революцо 57-гlа шу!

— Советски Союза къахьегамхой! Хьинаре къоесам доаттаба парте XXIV съезда решенеш кхоачашьяр духьа, вай Даьхен экономически оборонни низ дlахо чlоагlбер духьа!

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕ

КПСС ЦК Политбюрос, 1974 шера 16—18 октябре Варшаве хиннача консультативни вlашагlкхетача яха хиннача КПСС делегаце отчетага а хьежа, къоабалъьй вlашагlкхетара итогаш КПСС делегаце бал боллл.

КПСС ЦК Политбюрос хьакхайкаду, Варшаве массана рьала а долаш барт вlашгlехь-бальнача тайпара, Европа коммунистически белхалойн партей конференц кийчъярон гулъярон Европа чlоагlача магарен цхьана гlулакхаш делдарен континент а ях дlаоттар духьа. дерригача мехкашкарча къахьегамхой оввачгара хьоштаош бахьан долаш доаттабеча къоесаме толам балара гlо дергдолгах. демократен социализман гlулах дlахьахаинкахьа, дахьара новкъостал дергдолгах ше дог тайпа хилар. Из бахьан долаш КПСС-о, марксизма - ленинизма, пролетарски интернационализма принципашца хьакхо а лелаеш, дlахо а айха цхьана гlулакхаш лелаергда вежарашха йолча партешца.

Тха совгlаташ хьона, Даьхе!

Чlоагlа дегаш аlдерна болх бу Нажай-Юртовски района къахьегамхоша кlслегlча пятилетка къоастамбеча шера. Сийлахь - боккхача Октябре 57 шу дизара сийна социалистически яхь а йоержаь, района къахьегамхоша хенал хьалха кхоачашъяй пачхьалкхенга шура йохкара план—100,2 процент, фуеш дохкаре — 122 процент, тха дохкаре — 100 процент. Дулх доhкара йлан кхоачашъ йоллаш латт. Хьайбай продукци дlахо а йохкаш латт пачхьалкхенга.

Ялье хьалха латт Шерипова цlерагlча, Гагарина цlерагlча, Жданова цlерагlча колхозий коллективаш. Тхьамка леладераша, хьайбеш леладераша, механизаторехе тlагlерта къоесам лоаттебу лаьттанцарен хьайбашкарен йоаle продукташ дукхагlа яхар духьа.

В. ЗИГУЛЬБАШ.
КПСС Нажай - Юртовски районна хьалхара секретарь.

А. БАТАЕВА.
къахьегамхой депутатий Нажай-Юртовски райсовета исполкома председатель.

• • •

планагlа лоархlача 100 центнера метта1 140 центнер гуьйнера хьаьжlаш еъаьий Алботчивер Озрцхой Артагlа, Социалистически Къахьегамa Турпала, 40 гектар доиче лаьттан хlара гектара тlера хlарано 136 центнер хьаьхача Угурчиев Шоьхале lамерхами Евлоев Шаlипа Хьанбикарен.

Коартолаш кхеераш, шерра социалистически яхь а йоерждаь, хьинаре къахьегар бахьан долаш лоацача хана чуййца йиний коартолаш.

Хlана 1975 шера хургбола хьувкьама ярд бllаш ба совхоза къахьегамхой.

Совхоза коллективе тlедиллерагlа:

С. ХАСИЕВ,
«Экажевский» совхоза директор.

В. ЯСИНОВСКИЙ,
партбюро секретарь.

Б. ИТАЗОВ,
болхлой комитета председатель.

А. АЛБОГАЧИЕВ, С. БОГАТЫРЕВ, Ю. АУШЕВ, А. УГУРЧИЕВ,
механизатораш.

• • •

Йиъ бlаь гектара тlера хьаьжlаш лоацачча хана ца йойташ чу а ийца гектарагlа 900 центнер, доккхарех 12 эзар центнер Болча Даьхен амбарашка 14079 центнер хьаьжlаш чуйоессаа торо хилар. Пачхьалкхенга хьаьжlаш дlахо а йохкаш я.

Цунца цхьана Октябра сийлен цlей деэдаш Даьхенга рапорт лу совхоз-техникума коллективо пачхьалкхенга ялит дохкара тха шера план кхоачашъяь хиларах.

Тха шера планагlа 45 эзар центнер йохка езача пачхьалкхенга 52639 центнер ялат дехкад. Мистта тlакхьачашъйй пачхьалкхенга ганераш дохкара план. Ухх - денозша тха совхоз - техникума заардой хьагlахулеча пятилетка чотах къахьегам ба.

М. ЦОКИЕВ,
Назрановски совхоз-техникума директор.

Б. УМАРОВ,
партбюро секретарь.

К. АРЧАКОВ,
профкома председатель.

• • •

КПСС ЦК-ос партега, советски халкъага дайча Кхайкарело дегаш гlоздаьха болча «Экажевский» совхоза къахьегамхоше, 1974-ча, кlслагlча пятилетка къоастамбеча шера лаьттанцара йоале продукташ дукхагlа яхари кийчъяри духье шерра социалистически яхь а йоерждаь, йоккха къахьегама котало кьинкай. Масала, пачхьалкхенга планагlа 3000 тонни дехкарагlа 3100 тонни йохка езача метта 3194 тонни тlехдика коартолаш ехкай. Къахьегама къестта дика толамаш дехьад 40 гектар долча лаьттан хlара гектара тlера

КПСС ЦК Генеральни секретаре Леонид Ильич Брежнева Ростовски областа «Московский» совхоза ялат чуэцарашка, хlьата митта Ленина ордена лелаеча Волгоградски областа «Волго-Дон» совхоза тракториста дахьийтача дlайхаме дешаше хьинар айдаь къахьегача тха совхоз-техникума кхерзоштта дика гlуллакхаш карагlдийннад пятилетка къоастамбеча ухх шера.

Тха механизатораша 23 сахьата хаддаза болх беш хlара агрегато 16,7 гектар [illegible] «Херсонец-7» яхача кхаь комбайнаца 50 гектар хьаьжlаш хьаькхар. Цул тlехьагlа из болам шерра дlабаьржар районе.

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза парткомо, правлене, ВЛКСМ комитето чlоагlа гlадъяха хоам бу, шин денали шин бийсан совгlача хана 625 гектар хlиба яха хинарех. И. П. Журавлева, Н. С. Смирнова комсомольско - кагирхой звенохи хьинарерча ден хьалхарча денлий бийсанехи Т-150 яхача тракторeца 33 гектар лаьтта аьхад нормагlа 11 гектар ая йоаш хиннеча метте. Из да Сийлахь-боккхача Октябра 57 шу дизарен Ленински комсомоле 50 шу дизарен сийне оаза Даьхенна Флу къахьегама совгlат.

НЕЧАЕВ,
председатель.

ИБРАГИМОВ,
парткома секретарь.

ЛИТВИНЕНКО,
ВЛКСМ комитета секретарь.

ЦIЕЙ ДАЬКЪАЛА ДУВЦАШ ВЕНГЕРСКИ ДОТТАГIАША ДАЙТА МОАРШАЛ

Деза новкъостий, Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 57 шу дуза цlей даькъала дувц оаха шун! Дlайха вежарий моаршал дайт оаха Нохч-Гlалгlайчен коммунисташкен беррrигача къахьегамхошкен дика мел дар хилар лоаш лоаца боаккх оаха шоьна.

Комаромски областерча коммунисташен беррrигача бахача нахен сий деша баркал оазалц дег чу лоаттабу 57 шу хьалхагlа сийлахь-йоккхача Ленина кулгалца дерригача дуьнен тlарча пролетарнота моашкара хьоккам гайта, Октябрьски социалистически революцо вай болхлойн ахархойн пачхьалкхе хьалъяьи Россе турпалча халкъа дикагlбола къоагаш. Сийлахьа революционни традицеш дlахо а кхудьаш, дерригача советски халкъо кlаьа па духа къахьег КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяра, хьалъю коммунистически общество.

Шоьшта дег тlара вежарий бувзамаш тоссадеш шун республикаен тха областакъе. Комаромски областа къахьегамхоша чlоагlа мах бу цу вай доттагlала гlуллакхий, доккхал ду Нохч-Гlалгlай АССР-а карагlдулача къахьегама толамех, хlьата Сийлахь-боккхача Октябра 57 шу дузаш Нохч-Гlалгlайчен къахьегамхоша коммунистически общество хьалъеча дlахо толамаш дахар а лов царна.

Моаршалца, новкъостий!
ВСРП Комаромски обком, Комаромски облисполком.

ТОРЖЕСТВЕННИ ЗАСЕДАНЕШ

Селхан, 6 ноябре, Москве, Йоккхача Кремлевски Дворецe столица партийни, советски, общественни организацей викалий Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 57 шу дизара хетаяь торжественни заседани хилар. «Октябра новкъа — коммунизман машарен гlулакха керлача коталонашка» яха доклад йир торжественни заседане КПСС ЦК Политбюро члена, СССР кхача мехкашцарча гlуллакхий министра А. А. Громыкос.

(ТАСС).

• • •

Грозне къахьегамхой, общественни организацей викалий Сийлахь-боккхача Октябра 57 шу дизара хетаяь торжественни собрани хилар 6 ноябре. Цига доклад йир КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара Н. Я. Правенкос.

М.-С. ПЛИЕВ.

ОКТЯБРА ЦIЕЙГА

Массе а денойл бохаг! да хьо тхона,
Массе цlейнта хьо тхьамада да,
Совгlаташца нахъа воагlаш хьона,
СССР-е мел вар гlоза ва.
lоакал кхерош селхан цу са дахьна,

Хьа Цlе Байрахх куро лестаьйа
Хьох гlийтарий дехал мехх мо дахна,
Шоай товращца лаьтта леставаье.

Цlенa даьххa доладдаь хьо селхан.
Цlе Байракхаш дааи лепаргьа.
Лоавабаьвдоь lа са Даьхен белхаш,
Гьинар-зарзар уллув уттарeба.

Цlаялла доттаргlдоаш я хьа сийле,
Денгар-денга лакхаг! хьа хьа сий.
Кхераме яц хьона цхьаккха кlийле,

Тха барт-цхьоагlо чlоагlъяьр хьо ма дий!

Тха байракхий лирез къьена lуйре,
Даьхе, парта хестош илланж дек.
lа низ телаш хьувкъ тха гуйве,
Октябрь, хьо, маллал сийрдаг! хьее.

Кlур тросош я фабрикашзаводаш,
Фордош миссел хьийкъа ухх тха кхаш.
Йlаьхий я хlанз юрташ, тха городаш,
Моастагlий а ухх са Даьхех баш.

Пхьеной замон lаьржа боад дlаккесса,
Вахар хоздеш мехка мел вар вел.
Хьо къагарца беркат лаьтта десса,
Даьккал я со Даьхен, халкъий кхел.

Соо гlоздаьнна лепаш латт са лоамаш,
Беш-лоам-керто хьаь тlа боах вий кий.
Октябрь, хьох ва со илли оалаш,
Хьох са бочаг! цхьаккха хlама дий!

СССР ОБОРОНА МИНИСТРА ПРИКАЗ

1974 ш. 7 ноябрь № 248 г. Москва.

Новкъостий салтий, матросий, сержанташ а старшинаш а!

Новкъостий прапорщикаш мичманаш!

Новкъостий эсараш, инаралаш, адмиралаш!

Тахан советски халкъо, Герзаьшарча Низий тlемахоша, социалистически мехкий къахьегамхоша, дерригача прогрессивни адамаша чlоагlа деэду Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 57 шу дизар.

Сийлахь-боккхача Октябро хьайийллай дерригдуьнен историе керда зама — дуне революционни нахьхьа кердадаккхара зама. Сийлахь - йоккхача Ленина баглабьча нахьагlа хьайоагlаш йола вай Даьхе лоаццача исторически хана низ йола социалистически пачхьалкхе хиина дlаяттай. Коммунистически партен гонахьа кхетабеннача советски наха къахьегамен творчески хьинар чlоагlа айдаь къахьег тахан КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяра. Шерра аьржай кlслагlча пятилетка дикьагlча шера план хенал хьалла кхоачашъяр духьа лелаю социалистически яхь. Толаме дегlахухк промышленни юртбоахами производство, lилмен культурен, тоалу халкъа хьал-торо, чlоагlлу СССР экономически оборонни низ.

Керда общество хьалъеча доккхий тlаман карагlдайнад вежарашха долча социализма мехкашта. Марксизма-ленинизман социалистически интернационализман принципий лардаш тlа тlа-тlа дукхагlа чlоагlлу социалистически содружества цхьоагlон денале солидарности.

Тlагlерттан лерргlен чакхйоах КПСС XXIV съездо оттаяь архьарча политика програмна. Советски Союзо социалистически содружества мехкашта айха цхьоагlо а йолаш, хоаржагlа ца боаккхаш чакхбоах халкъий машари кхерачзлен чlоагlъяра тlаберзабаь никъ, дунен халкъашта юкъерча гlулакхашка хиина позитивни хувцамаш чlоагlдергдола, тайп-тайпара общественни строеш йола пачхьалкхенаш машаре ахара принцип чакхйоаккхергбола гlулакхаш леладу.

Кхоккам хlаьдбергбола гlулакх вlашгlехьдаьккха доллашехьа а. дlахо а дахаш шоай гlулакхаш чакхдоахаш да дунен халкъашта юкъера хьал унахцlена хилийтара духьале еш, тlема материальни кийчо еш, дунен тайп-тайпарча районашка провокацеш еш дола реакцен агрессен низаш.

Цу хьаладкна Коммунистически партеи Советски пачхьалкхеной дениз дарг мел доацар ду мехка оборона дlахо чlоагlъяра, хаддаза йоаххо ю вай Герзаьшарча Низий тlема кийчо лакхъяра.

Хlанзара эггара толашагlа дола герз шоай бе доаллаш бола советски тlемахой дикагlйола морально-политически тlеман гlулакхаш доахилл ба. Вежарашка йолча социалистически мехкий эскарашца айха тlема цхьоагlо а дехаеш цар дlахо а сийлена кхоачашдергда шоай патриотически интернациональни декхар, тешаманеш фек латтаргба уж социализмана карагlдаьна исторически хlамаш лорадеш.

Новкъостий Эскарен Флотен тlемахой!

Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 57 шу дизар даькъала дуйл аз шун! Герзаьшарча Низий лични составо тlемен политически кийчоне, герен тlема техникен карерзаеча, тlема дисциплина чlоагlъеча керда толамаш дахар лов сона.

Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 57 шу дизар белгаладоаккхаш **АЗ ПРИКАЗ ЛУ:**

Тахан, 7 ноябре, моттигерча хаьнех 20 сахьат дальча вай Даьхен столице — горад - турпала Москве, союзни республикай столицашка, городашка - турпалашка Ленинграде, Волгограде, Севастополе, Одессе, Новороссийске, Керче, крепосте-турпале Бресте тхьаь итт артиллерийски -залпашца салют е.

Даькъала хилда турпал советски халкъа а цуьн майра Герзаьшара Низаш!

Хоастам хилба Советски Союза Коммунистически партена — еррига вай коталонаш ахара дегаш уреуттадечоа уж йоахага вlаштlехьдоахачоа!

СССР ОБОРОНА МИНИСТР
СОВЕТСКИ СОЮЗА МАРШАЛ
А. ГРЕЧКО.

ИХЕ ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Таханарча цlейна дика накъаеней тха ферме коллектив. Цхьаболча доярказа кхоачашъяьй шера планаш. Хlьара Т. Клешневас, З. Хашиевас, А. Мариковас социалистически декхараш а кхоачашдаьд. Иштта, З. Хашиевас ше тlаийце хиннача декхарийла совгlе хlаьале бlаь килограмм, Т. Клешневас ши бlаь килограмм шура яьккхай хlара кхоабача lаттагаре.

Аз айса план 2770 килограмм йолаш хlара кхоабача lаттагара 4 эзар килограмм шура яккха декхар тlаийцадер укх шера.

Моллагlча балха тlа, ший «къайпанаш», тороваш я. Йолаш я уж тха балха тlа а. Иштта, геттера лоархlаме да доахан кхабара рацион а ханаш а ларттlа кхоачашъяр, чусоцадаь доахан латта моттигаш ехъа, цlена хилийтар, доакан хlара дийнахьа цхьан хана доттар.

Хlанз иттлагlча пятилетка чотах болх беш я со. Иштта, пятилетка планагlа 16630 килограмм яккха езаш хиннача хlанзале 16900 килограмм шура яьккхай аз.

Из толам бlокха дика новкъостал дир сона «Назрановский» совхоза доярка Социалистически Къахьегама Турпалца Баракоева Лемкайца, Назрановски района «40 лет Октября» совхоза доярка СССР Лакхехьарча Совета депутатаца Даурбекова Зинайца леллача социалистически яхье.

Гучох, хlара кхоабача lаттагаре яхи эзар килограмм шура яккха карагlдергдац сона укх шера. Итталагlча пятилетка хьокхаргъа со цу хьокхамга кхоча. Цхьабанъда нйсдагlча пятилетка укх дийлагlча, къоастамбеча шера хlара кхоабача lаттагара 4700 килограмм шура яккха аз дош лу.

М. РЫБАЛКО,
Сунженски района Кирова цlерагlча колтоза доярка, Ленина ордена кавалер.

Тха комсомольско-кегирхой бригада сентябрь бетта дена тlадоагlача шера чотах буруя токаш я. Беркl къамах нах ба тха бригаде: эрсий, гуржий, гlумкий, гlалгlай, кlирий, нахбараш.

Укх шера къахьегаш дика къахьегаш ба бурудеттар Башков Николай, бурудеттарий гlонначаш Метканев Виктор, Цечоев Муса, Белаев Борис.

Хlана тха бригада технически колонна сноазнине lочуяхийта кийчлуш я.

Укх шера июль бетта сай пхе шера задени кховчашъяьй аз. Хlанзалехьа тlайоагlача пятилетка чотах тека бурув 60 метр я. Цок алхха сай толам дархlац аз. Из боаккхача сона дукха новкъостал даьд буровой начальника Папкадзе Гурами Григорьевича, бригадерча са доттагlаша.

Кхойтта шу диваз укхаза аз къахьега. Цу шерашка со хиннав бурудеттарий гlонча, бурудеттар, смении мастер. Укхаза дlаийцав со КПСС членалла. Хьанале къахьегача сага чlоагlа сий ду вай меккв. Масела, укх тlеххьарча шерашка сона енна Ленински юбилейни медаль, Къахьегама Цlеча Байракха орден, «1973 шера социалистически яхье котваьннар» яза значок.

Тlадоагlача шера июнь бетта йистелакха еза скважина цкьоалагlча январега нэхачалехьа бурув теха яккха лерхl оаха.

Я. МУСАЕВ,
Малгобекски бурув тохара балхий урхаледа сменни буровой мастер.

ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНИ ДОТТАГIАЛ ЧIОАГIДЕШ

Цхьа дезал санна

В АЙ ПАРТЕ беррига организаторски политически болх тlаберзаба ба КПСС XXIV съезда исторически решенеш, нйслагlча пятилетка закхенеш хилал хьалха кхоачашъяра.

Советий lаьдал даттача нераншка хьалхийнаб коммунистически идеалех чlоагlа тешаш бола нах. Советски наьха правствени кун-сибатца церттера белгалдоаш я коллективизм, новкъосташка вlашагlо дар, советски общества долча беркатта цlенча хетга къахьегар, общественни декхар боккхача бехктоккхаис хетар, советски патриотизм пролетарски интернационализм йолаш хилар.

Дета чlоагlа лоlаш хул эгара дикагlча, балха тlа эгара хьалха латтача дика юкъе коммунисташ хилараx. Уж дика болхдой хиина ца lеш, дика хьехам дуй бола нах, дика новкъостий а ба. Цу хьакъехьа дукха дика хlамаш дуваш ненергдолаш я Сунженски нефтебаза коллектив. Из коммунистически къахьегама коллектив я. цуна керте латт коммунист Шляхов Ахьмад Алимханович. Хьалкъале аьнии да «Доттагlалла ба вай низ» аха дешаш. Да а да из иштта.

Цу коллективе цхьан цlен дезал санна хьаьнала къахьегаш ба эрсий, гlалгlай, нохчий, хlирий, жугатий. 30 шу да цу предприяте коммуниста Носакин Роман Прокофьевича болх бу. Йз Сийлакь-бокхача Даьхен тlема тlа даькъа доацаш хиннав. Цуна геттара дика боаз ший болх. Ше цига къахьегаш йоаккхача хана цо lомабаьб электромеханикаш, операторащ, слесараш, машинисташ. Роман Прокофьевича lомабаьрех ва Костоев Эльмарзий Юсап, Лорсанов Шаlрани, кхыбараш а. Цу коллектива авангард я партийни организаци. 15 шера хаддаза цу организаце секретарь ва Лорсанов Дауда Шаlрани.

Партийни организаце дика кхоачашду ше белгалдаьха гlулакхаш, тоабу политинформаторий агитаторий болх. Нефтебаза дика вlашттlехьбаьккха бечи массово-политически балхо новкъостал ду производствени толамаш даlара. хьалхашка латта декхараш кхоачашдара.

Болхлошта шерра дlадоазийт хьалхалаттача коллективашта карагlдаьнараш, дегlайоалаш шоей коллектива дикагlйола традицеш. Боккха тераш тlабохийт коллективе болх беча кагирхошта кхетам балара, коллективо тlаийна производствени планаш кхоачашъяра, хlара болхлочун идейни культурни боарам лакхбара, социалистически декхараш толамца кхоачашдара.

Болхлошта юкъе беш бола организаторски идеологически болх кlоарга идейни чулацам болаш ба. Хlара кlиргагlа хул коллектива членашта интернациональни атеистически кхетам балара хетаь общественно-политически чlенеш. Иштта дика нийсбаьча идейни балхо наьха идейни культурни боарам лакхбарах «Йоакхача культура коллективаьца цlи тилаей нефтебаза коллективах.

Кхаь республика Грозненски урхалле нефтебазашта юкъе хlара шера хьалхара моттиг доалаш хьайоагlа Сунженски нефтебаза. Цу коллектива коммунистийн парте боахараш хьинаре даьха лоаш керта балхама культурам чуйича юкъе. Цар иштта дика даьъа лоац района общественни вахара юкъе а.

Моастагlаза тlехь ая йоаза буржуазни пропаганда лелалеш гlулакхашта духьал доаттабеча къовсаме партийни организаце ший чехар lерl коллективана интернациональни кхетам балара боарим лакхбарах, марксистско-ленински теори кlоаргга дlайоазийтарах. Вай мехка моллагlча къамех бале а нийсaлха бахаш бале а беррига цхьатарра бокъо йолаш хилар, уж социалистически Даьхен цхьа дезал хилар дlахаетадайт.

Социализма хьалашка болхлой класса дагалаттарашi ... оррагача общества дагалаттараши принципаш а хиина дlаоттай.

Советски наьха вахаре керттера белгало я беррига халкъаш цхьатарра бокъо йолаш вlаший гlо деши хилар. Парте XXIV съезде аьнад: «Парте тlехьа тlайоагlача хана а беррига къахьегамхоша кхетам дургба социалистически интернационализма уйлаш, беррига къамаш хьалкъаш чlоагlа лоархlаш хилара уйланца».

Интернационалист хилар цо да духьала ший къам хетадеш кхувача синтача хабарашта а деча гlулакхашта я духьала къовсам доаттабар. Болхлой классо хетадечох къамах деш вола доккхал — из да мехка деррига материальни рузкъаш хьадьр къахьегамхой бола кхетадар. Иштача кхетамца, иштача принципаца хьалхе лелаш тха района аьтта доаккхача завода партийни организаце а. Цига болх бу 20 шу ха йоача Батуршна Марин Пародирьевнас шийца къамаьл деш аьлар: «Айхха а барттайна а хилараx тха коллектива да йоал производствени планаш толамца кхоачашъе. Тхона вlалла дага а доахаш уллув болх беш воалар цу с воах къамех ва цига. Мед бишха ва из моллагlча къамаx вале а, дика хилчахьа».

Марин Пародирьевнас lомабий Парова Йбрахlина Зина. Чlоагlа дика дош аьлар цо шийца хьийхачох аьнъа: «Сона мел вовр чунгара lомадир аз. Сона эрсий нотт дика дац. Хlьата а дувзар вlаши дика кхетажу оаха».

Болх дика беш, ший опыт дlайовзийташ, кердача болхлошта хьехам хизарах Марин Пародирьевнайна «За трудовое отличие» яха медаль. Сийлен грамота еннай.

Цу завода партийни организаце секретара Бузуртанов Османа Бекьхана, директора Алиев lуниса Адаим лув вlаши лоархlаш а сий деш я шоай болхлой хилараx, низкъяла моттиг хетача гlо-новкъостал де уж кийча хилараx.

Цхьана къахьегам хьа а хул, чlоагlа а лу вlаши леладу интернациональни доттагlалаш воалаш гlулакхаш. Боахача лоархlаме да тайп-тайпарча къамех болча наха ца кхеташ, шоаш дукхача къамех болча къахьегамхой цхьан социалистически дезала нах хилар кхетадар, халкъий доттагlалах вей дукха сава. Даьхен низ чlоагlалой латташ хилар.

Т. ХАШАГУЛЬГОВА,
КПСС Сунженски райкома инструктор.

Дохаргдоаца вошал

НАЬСАРЕН районерча Долакха-Юртан Къилбаседа - Хlирийчен Зильги (Тоасолта - Юрт) яхача юртан юкъера доттагlал исторе кlоаргадендашкара дена хьадоагlаш да.

Со тептаре вlашига волаш хезад сона цу юрташиа бахачя гlалгlашта хlириштеи юкъерча доттагlалах боккхийча наха дувцаш. Дукха хlирийн гlалгlайн кагийнах дув ба доттагlий хиннаб. Наьнс бахь вежарий санна шоайла гаргара лоархlашн вlаши новкъостал деши баьхаб уж. Дукхачар далкъьаьта юкъера доттагlал чlоагlдеш вlаши дlа-ахьа гаргалонаш еш хиннай.

Тахан дукхха я бунца йиш я хlирацца нуаха-нlех гаргало йолд тха юртара нах. Вlалла гаьнд вахa з ва везаш, са сай нена а хlирс я, Са даь-дас Тоасолта-Юрта ший доттагlий — хlирий болча воаш шийца хьоашалгlа ххувлаш хинна вlашига кlаьнк волча хана са да Идиг.

— Хlирий болча тхоаш доахача хана чlоагlа дета хозахтар хулар сона, — оалар тха дас хlанз тlехьагlа а, ше хlашага хинна хо дагалувцаш.

Бера хана дукха шерам даь доттагlий — хlирий болча даьхад са дас. Цига lомабаьб цо хlирий мотт а. Цига сlэа йоадаьй цо са нана а.

Вlаши тара дика оамалаш гlулакхаш дукха да вошараш ба долча шийна а халкъа — хьалхараш, аьдаташ, дийнанао хиннача тlаоттар, кхы кукиладараш. Дукха цхьатара деааш да шийна а халкъа меттанаш а.

Оалаш да дика-во тlаехазьача мара бовзаш доттагlий. Из бакъдолга цlаьхха а гучаделнад граждански тlема цераш ка. Долакха-Юрта деникинаш тlалетача хана царна духьала латташ хиннача Долакха-Юртарча нахаца са даьна уллув майре латаш хиннаб цул доттагlий хlирий.

Даи наьин дlадаьнный тха десал бисича, эгара хьалха тхона новкъостала баьккхараща шелае бар Тоасолта-Юртара хlирий Булвосагlар, Байматовгlар, Дзарахоагlар, Дзуцевгlар.

Массехи шу хьалха сага йоалайр са ена. Цига хьоалчагlийна баьккхабар дукхача Къилбаседа - Хlирийчен юрташкара гаргара нах, доттагlий. Шии халкъа викалаш дlашагlкхийтта шийн тайпара доказа цlей дар цу дийнахьа тха коа. Цхьана халха буваьт бар хlирийн гlалгlайн мехкарий, кагий нах...

— Хьажал, хьажал, — йоахар са доттагlио Байматов Асланбека, — вlалла къоастаургболаш а бий хlирийн гlалгlайн кагирхой.

lаьаьнате доккхий хувцамаш хиннад Октябрьски революци хиннарчул тlехьагlа гlалгlайн хlирийн вахаре. Цхьакха бокъо йоацаш хинна халкъаш праверча вахарга кхаьчад хlинз. Вlалла а лоархlа нерсоаташ дагlаенай шийна а халкъа культура, искусство, цlаххха дохаргдоацаш чlоагlденнад советски халкъашта юкъера доттагlал. Мелла дукха ха дlахьарах, хувцамаш хиларах дикала наха юкъера дика гlулакхаш.

Джарап ТИМУРЗИЕВ,
пенсионер.
Долакха-Юрт.

ИХЕ ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

1959 шера дена Грозненски барзкъаш тегача производствени объединене обмеровщикалла болх беш ва коммунист Григорий Васильевич Лях. Нйслагlча пятилетка план укх шера 28 августа кхоачащ а я хlанз иттлагlча пятилетка чотах болх беш ва коммунистически къахьегаме ударник Григорий Васильевич. Чоалхане ба обмеровщика болх. Хlана аьлча цо нийса дистарга ъежжа мара кlадах кхомбеш хьадаза йиш яц барзкъаш. Цудукъа пятилетка эзараш метраш кlада кходе вlаштlехьдаьннад цун.

Къонача болхлошта ший балха говзал дlайовзийта lац из. Цар шоай балха заданеш кхоачашъяра, аралеца продукци дика хилара цахаддаш йоакко ю цо. Нов. Лаха гвзал дlаlомаь ба къоне болхлой Г. Дугоновен З. Поспеловен.

Диаь производствени хинна ца lеш общественни балха а хьинаре дакъа лоац Григорий Васильевича. Хlьата укх шера цехоен комитета председателалле хержаа, объединене партийни комитета член ва. Къахьегаме доккхий толамаш дахарех Ленински юбилейни медаль, «Знак Почета» яха орден еннай гlоргаьннача производственника.

СУРТА ТlА: Г. В. Лях. И. ПЛИЕВА сурт.

Тха цахе болх беш ба, эрса Валицкий Анатолий, украинец Корнеанне Владимир, нохчо Янурхаев Баха, иштта кхыбараш а. Барттайна, еррига торонаш производствени декхараш кхоачашдара оарцагlйьха къахьег бригада коллективо. Производствени план хlара бетта 150 — 160 процент кхоачашъю. План иштта кхоачашъяра чlоагlа новкъостал ду бригаде членашта юкъе а, хlаьта бригадаьшта юкъе а шерра хьийна лелача социалистически яхье. Цу социалистически яхье юкъе кест-кеста хьалхара моттиг йоаккх тха коллективо. Карагlдаьннарех кховчам ца беш даим шоай профессиональни говзал лакхъеш хьабоагlа бригадера болхлой. Укх шера хlарене карерзайнр сменони профессии. Хlанз шоай керттере профессе — слесарий - сборщикий гlо электросварщика говзал а йоаз болхлоша. Пятилетка тlеххьарча шера чотах къахьегаш я тха коллектив, хlаьта из айса из тьоге а кхоачашъяь.

С. САНДОВ,
«Трансмаш» завода слесарий - сборщикий бригадир, Нохч. Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета депутат.

Кагирхошта кхетам лураш

ШИРИ революционни къахьегамен традицешца сий даьнна я Грозненски «Красный молот» завод. Тlехьенгара тlехьенга йоалаш хьайоагlа уж. Воккхагlболча, опыт йолча болхлоша къонечарна балха говзал lомаслга а традици хинна дlаоттад.

26 шу хьалха заводе балха вера коммунист Вилен Иванович Абрамов. Болхлой династи дlахо яхьа вена къона болхло слесара боах бе lомавир хlаьта хиннача говзача болхлочо, хlанз пенсионер волча Сергей Иванович Козырева.

Цо аьлар зlамгача сагага: «Хьа да вовзар сона. Дика вовзар хьа воша а. Заводера вахар из тlем тlа. Даьхе бахьан моастагlчоа духьал тlом беш велар из. Со тешаш сей балха говзал тешшане дlахо хьоргйолчунга айса дlалуш хиларах. Хьо санна бола къона болхлой тха кхоане я».

Гlалат ца хинна хинна ветеран къахьегамо ветеран. Шийх бена тешам боабанзар Вилен Иванович Абрамова. Дика lомайир цо слесара - сборщика говзал. Хlанз Вилен Иванович № 3 йолча цеха бригадана верте латт.

Ленински тlахьехама коммунист хиннача ший лаь, заводе эгара толамгlа хиннарех волча болхлочун сий лакха лоаттадеш хьавоагlа Вилен Иванович. Ше а ший дас а дlадоладаь тlулакх дlахо дахьа воlага Эдикага хlадеинад цо — ший балха говзал lомаяьй цуна.

Абрамова ший воl санна дика lомаваь хlанз ший бригаде болх беш вола коммунист Борис Дмитриевич Комаров а. Вилен Ивановичен шой чакхьяьккхай хlанзале шоай пятилетка.

Хlанз Вилен Ивановича балха говзал lомаеш бе пхи бригададара къона болхлой слесараш Сергей Абитов Евгений Пятков. Иштта къоначо болхлошта ший опыт кхаьарчаш дlалуш хиларах, бакъехьа да ветеранаш къахьегаме ветеран.

Из санна болча бlаьнеша а хьех заводе хьардача болхлошта. Кlезига хагий наха межкарийн кийчбаьбан ше заводе болх беш даьккхача 30 шера № 16 йолча цеха токара Шипцова Клавдия Ивановнас. Из бахьан долаш «Кагирхошта хьехам телар» яха ВЛКСМ медаль еннай цуна. Дукха ба цо хьийха хlанз заводе болх беш бола нах.

Болат лоаладеча цехе Саидов Хьамид балха веначa хана нlсагlа раьза а хинна, из lомаве хилар опыт йола болхло стерженщик Николай Иванович Морозов. Хlьата Хьамид укх сахьата говза болхло ва, цо тlеххкоачашъю ший балха норма. А. Н. Морозов волча болх беш ва хlана Рязански областера практике вена Касимски индустриальни техникума студент Анатолий Давыдов.

Заводе эгара хьалхара пятилетка кхоачашъяьрех ва № 16 йолча цехера Ибрагимов Имран. Шийна хьехаш В. Н. Корнеевен А. И. Друзенкоен хьийга къа доадазар цо. Из заводе цlи хеза болхло ва.

А. И. Друзенкой воl Анатолий къахьега веча, из бокъонца ший балха говзал карзерзаь валлалца цунга хьожаш хилар къахьегама ветеран Цигнун Филипп Андреевич.

Къона болхлой хьеберх цаl ва заводе йоккха опыт йола токарь - карусельщик Ибрагимов Хьасан а. Хаджиев Алаш балха веча, шийга дlайийцар цо из.

Алаша дика lомайир карусельни - токарни станок, цо кхоачашду хlанз эгара чоалханегlа дола балхаш.

Хlанз Хаджиевен Ибрагимовен тайп-тайпарча сменашка нарал цаl йолаш болх бу. Цо цlаккха вицвалийтац ший хьехархо, цо шийна даь новкъостал, болбаш бенна тешам.

Цу тайпара, «Красный молот» завода боккхагlболча, йоккха опыт йола болхлоша хьалхеба шоай когаметта дlаоттаргбола къона болхлой.

А. КОВАЛЕВ,
«Красный молот» завода завкома председатель.

Да тlехь хоалуш, тоалуш йоагlа Нохч-Гlалгlайчен столица — г. Грозный.
СУРТА ТlА: Грозне Ленина цlерагlча уждагlа хьалдеш латта цlенош.
И. ПЛИЕВА сурт.

ЛАЬТТАН БЕРКАТ

Дерригача шера ше довчин Даьхена хьалхашка гуралъа вкзамен ду ахархочо.

Из кхетадеш къахьайгад тха звенос укх шера. Тахан, Октябрьски революце сийлен цlей дездеча дийнахьа. Даьхена оаха а деннад тхоай хьаьнала совгlат.

Шерра яхь а йоаржаь «Цхьа буртиг кхай тlа буторбац вай» яхача девизагlа къахьийтар тха звено членаша укх гуралъа. Пятилетка дийлагlча, къоастамбеча шера шоллагlа хьувкхам ца бойташ чубара доакха хьинар гойтар механизатораша.

Ялата аьрхlа дlайийна хинна 150 гектар хоаккlаш чунцам яла агрегат яр. Тхьаь шиъ дийнахь укх чуйча хьар. Цу толамаш кхача тха хамаохал яьккхар механизаторашта юкъе яьрцача социалистически яхье. Тхона доккха новкъостал дир республика кхача райошкара баьхкачо механизатораша.

Тха кхай тlа дика болх бир «Ачалукский» совхозерча комбайнерашa ин. Кушалиева, Долетгиреева, Сугаипова.

Царех хlоране ден норма 2,8 гектар йолча 4,5—5 гектар чуэцар.

Тахан, «Кхорхочунна хьаьнала къахьега баргlато еннача Сийлаь-боккхача Октябра 57 шу дузаш хьайнача кхакх хьашинначох, доа гlоздува. «Кура» хьакхьий хlора гектара тlора тоарам йолаш 75 центнер яьккха Даьхен амбарашка чуйийсай тха звенос.

В. КОДЗОЕВ,
Назрановски района «40 лет Октября» яхача совхоза хьокхlен лелоача механизированни звенош звеньевой.

ТIЕМ ТIА А КЪАХЬЕГАЧА А—ХЬАЛХА

ШИТТА шу хьалха Грозненски швейно-производствени объединене 4 цехе балха яхар Александра Ивановна. Город Орджоникидзе кlамаш тегача фабрике болх баь опыт йолаш яр из. Цудукъа дукхача хана дена цу чу къахьегам хьабоагlаршта нийсса дlадоладелар цун гlулакх. Хьалха дена йовзаш йола сег санна тlевийцар циз коллективо, езаелар новкъосташта.

Хаддаза балха норма тlеххкоачашъеш чакхъяьккхар цо барлlагlа пятилетка. Хlьата цо иштта чакхъъяьккхар иттлагlча пятилетка а...

Иштта хьайщу хьарча хлараш гой ... иразеча хана. Моастагlашта духьал уттa. цlий lодахийта, бовзарех-безарех къеста дийлар...

Атти хинвабац Спиченкой вахара ниъ, кlезига лайнаац цо халонаш.

Эгара ээача хана, цун ийс шу долаш 1932 шера дукха ха юкъе на йолаш да а наьна а елна, шийла зlамагlволча вешийца йисар из. Бакъда кlалиталзар Советий lаьдало бой хинна цхьаь диса береш мел эшачунца lалашдир, дешийтар, балха говзал lомайийтар.

Бера хана тlаьтта из болха бала бе а белла, хоал дlахоладеннадар тха вахар, — яхаш дувц Александра Ивановнас. — Иштта хоттаденна из цlаьхха юха а хьадар. Кlиранийиахьа тха ший новкъостала эрашьна городе Орджоникидзе проспекте гlолла Ленина дегlа вахатинх долчахьа дlайодар со. Цу хана дукха нах гулло-ра радиопродуктор йоалла цига. Цига хьаькхадар фашистски Германе вайна тlом хьаабаьб, яьния. Из яккхара хоза, малх хьежаш къахьга хиния ди lаьрждеьлар сона а...

Тlом болабеннача хана цо болх бу хlамаш тегача фабрике дийнахьа 10—12 сахьата. Хlара дена хьахоз къонача йоlа тlемах дола къахьа ховлаш.

Шурай дега кхоачам хилацар алхха къахьегарах. Шоаза-кхоза дийхар цо ше тlем тlа яхийта, яьлна. Юхдера а ххм из къар а ца еша, военкомато кхоачашдир йоlо декхар...

Командиро ше санчасте хьожайича, цига ца а йолаш, снайпер хул цох. Ший кулг-карагlа гитлеровцаш боабе довра къонача йоlа.

1942 шера Къилбаседа Кавказа фронте а йолаш, тlом бе йолалу Спиченко. Из моастагlчох латаш хул Кубанерча Тимошевке, Славянске, Украинерча Знаменке, Александрийске, Корсунь-Шевченковске, тlаккха Воронеже, дукхача кхыча моттигашка. Цо даькъа лоац, Румыни, Венгри, Чехословаки фашистех мукъаьоаккхача.

Гитлеровски Германи эшаьчул тlехьагlа империалистически Япони Дальни Востоке болабаьча тlем тlа а хул Александра Ивановна. Цахаддаш диъ шера тlом беш хилар из.

Дукххаза а дечари яьиний Спиченко тlем тlа йолча хана, дукха хlама бlаргадайнад цуна — фашистий къизал — йоагаь городаш, юрташ, боабаь боккхий нах, истий, бераш. Цаl мара воацача ший вешех Иванах яьлар — фашистех майра латаш вийра из.

Даьке лораеш денале тlом барах цунна еннай Цlеча Седкъа орден, медалаш, дукхаза а баркалаш кхайкадаь.

Хlанз цо болх бу коммунистически къахьегама бригаде. Доккхий толамаш даьхад пятилетка кхаь шера цу бригадо, социалистически яхье хьалха латташ хилараx.

Цун бригада Данилюк Зоя Павловнайна Къахьегама Цlеча Байракха орден а луш социалистически долар бригада болхошта дlадахача шера.

А. И. Спиченкой аьхха а Цlеча Седкъа ордена уллув къахьар тоалагlа орден.

Ю. ЮСУПОВ.
СУРТА ТlА: А. И. Спиченко.
И. ПЛИЕВА сурт.

ПЯТИЛЕТКА КЪОАСТАМБЕШ ДОЛА ШУ

ДОШ — АЬННАЧА!

Вай республика Ачхой - Мартановски, Грозненски, Шалински, Шелковской, Урус-Мартановски районашкарча юрта бахама къахьегамхоша толамца кхочушъйи пачхьалкхенга ялат дохкара йиълагIча пятилетка диъ шерагIа, къоастамбеча шера хаашъбохама планаш.

Мишта нарагIдьнная ужъ толамаш дохаъ? Фу де лоркI ваш пачхьалкхенга ялат дохкара йиъслагIча пятилетка плам хаьна хьалха кхочушъйра? аьлла цу районий кулгалхоша тха корреспондента доьхча хаттарашта жоп лу:

А. ОСМАЕВА, КПСС Шалински райкома хьалхарча секретара

КПСС ЦК партега, советски халкъага доьча Кхайкарала жоп луш шоайла яхье баьна шерра хьовсам дIаболабир районе къахьегамхоша йиъслагIча пятилетка укх диълагIча, къоастамбеча, шера тIайнда декхараш толамца кхочашдара.

Iап замалахьа кхай агротехническа кхрташца хьежжа органически удобренеш яхкар кхашка. Техника дика толайр, ханнахьа дIалоладяр кхашхара балхаш. Минеральни удобренешца подкормка яйр гурахьа йийнача культурашта, дика кийчдир бIаьсти культураш дIаюв лаьтта. Цо йиш хилийтар ерригa бIаьсти юв культураш дакагIболча агротехнически ханашка дIае. Масала, хьажкIаш 1 Май тIакхоачаш дIайийра. Цул хьалхегIа районе хьажкIаш дIайийна яьха цкъа цу дагадагIац сона.

Хьинаре къахькийгар района кхаш делaдераша культурашта Iунал деш а. Царна шоашта мога новкъостал дир района промышленна предприятей болхлоша, дешархоша. Иштта, хьажкIашта, шекара свеклана, баьцадаршта оасар деш каст-каста субботникаш чакхйоалар.

Даьча Iуналге хьежжа дика хьийкъар кIа, мукх, хьажкIаш.

Дика йоакхо дир района колхозий, совхозий кулгалхоша, специалисташа кхебаь хьувкъам сихен цIенеш чубара. Из гIулекх чакхдоаккхача района боахамашта доккха новкъостал дир Грознерча промышленни предприятей къахьегамхоша.

Юртбоахама культураш кхееш, уж чуъцаш деш хинна балхаш иштта кхоачашду хьожаш, уж дика вIашгIехьдаьха чакхдаха новкъостал деш дукха къахьийгар КПСС Шалински райкома, райисполкома, юрта боахама управлене болхлоша, боахамий специалисташа.

Цу дерригача гIулакхаша йоккха хотало яккхийтар тха района юртбоахама къахьегамхошка.

ЙиъслагIча пятилетка укх диълагIча, къоастамбеча шера халкъбоахама планагIа 12350 тонна социалистически декхарагIа 14 эзар тонни дIадала дезаш хиннача пачхьалкхенна 20596 тонн ялат дIаделар. Вешта аьлча, пятилетка плам диъ шера кхоачашйир. Пхе шера халкъбоахама планагIа 61150 тонн дIадала дезаш хиннача пачхьалкхенна 67347 тонн ялат дIаденнад!

Къаьстта дика къахькийгар тха района XX партсъезда, Ленина цIерагIча колхозий, «Предгорный», «Джалка» совхозий къахьегамхоша. Иштта, XX партсъезда цIерагIча колхоза къахьегамхоша йиъслагIча пятилетка планал совгIа 1510 тонн, Ленина цIерагIча колхоза — 900 тонн, «Предгорный» совхоза — 1300 тонн, «Джалка» совхоза — 500 тонн ялат дIаденнад пачхьалкхенна.

Ялат кхедеча къаьстта дика къахькийгар XX партсъезда цIерагIча колхозерча Ломалиев Iале, Ленина цIерагIча колхозерча Магомадов Селима, «Шалинский» совхозерче Юсупов ЛомIале кулгалдеча хьажкIаш делaеча звенона, «Джалка» совхоза Социалистически Къахьегама Турпала Саидов Бауле кулгалдеча бригада.

ХIанз тIадоагIача шера чуэаргболча хьувкъама тешаме лард йоллара оарцагIбаьннаб района кхаш леладераш.

Ю. СУХОРУКОВА, КПСС Грозненски райкома хьалхарча секретара

Октабра цIейна доьхча толамашца вакъабоагIа района кхаш леладераш. Иштта, укх шера дIаденнар а лоархIаш, диъ шера 79 эзар тонн совгIа ялат дIаденнад пачхьалкхенна, е йиъслагIча пятилетка планагIа дIадала дезаш хинначох 91 процент. ХIаьта укх шера халкъбоахама планагIа 16900 тонн дала дезача 20555 тонн ялат дIаденнах пачхьалкхенна.

Ялат доаккхилга алсамдаккхар — кертера проблема я. Из кхоачашъярах тайша да юрта боахама кхыдола доакъош легIаухнита. Цудухьа хIара шера ялата культураш дIае тIерт тхо. БархIагIча пятилеткаца нийсдича, йиъслагIча пятилетка укх диъ шера 2500 гектар шердаьд районе ялат дIадув кхаш. Ялат хIара шера дукхагIа деккха йиш хулийт цу гIулакхо.

Цуица цхьана боккха теркам тIабохийт гектара тIара мамотта дукхагIа хьувкъам чуэцара.

Гурахьа дийна ялат кхедераштa юкъе яржача яхье котало яьккхар укх шера «Загорский» совхоза С. Гайтамирова кулгалдеча бригада къахьегамхоша. 1085 гектарех хIаране тIара 24 центнер чудера цар. 1 Май цIерагIча колхозерча А. Букулова кулгалдеча бригадас 1800 гектарех хIаране тIара 23,5 центнер чуера.

ЙиъслагIча пятилетка тIехьарча шера шоашта хьалхашка лотта декхараш толамца кхоачашдара хIанз тешаме лард йоллаш ба кхаш леладераш. Гурахье дув ялат дIадувш, лаьбе лаьтта оахаш боаж уж.

В. ТАБАЦКОВАС, КПСС Шелковской райкома хьалхарча секретара, Социалистически Къахьегама Турпала

Укх шера тха районе кхаш леладераша пачхьалкхенга 9100 тонн ялат дохка декхар тIаийцадер. ХIаьта шоаш дента дош толамца кхоачаш а дир. Пачхьалкхенгa деллар 0357 тонн ялат. Из толам боккхача хьинаре дакъа лаьцар «Красный пахарь», «Путь к коммунизму», «Коминтерн» колхозаша.

Пачхьалкхенга ялат дохкара халкъбоахама план кхоачашъе доккха новкъостал дир ерригa ялата культураш дикагIболча агротехнически хана сихен цIенен чуийца хилaро.

Боахамашта юкъе хьалхара моттиг «Красный пахарь» колхоза яьккхар, хIаьта механизатораштa юкъе яржача яхье хьалхе «Красный пахарь» колхозера Ерохин Михаил Ивановичa яьккхар. Укх шера 1060 тонн ялат чуийцар цо.

Ялата культураш кхеш къаьстта дика къахькийгар «Красный пахарь» колхоза Даутов Антипа кулгалдеча шоалагIча бригадас, Тангатаров Эспалая кулгалдеча хьажкIаш кхеча звенос, Светличны Григоре кулгалдеча дута кхедеча звенос, «Путь к коммунизму» колхоза Латышев Александра кулгалдеча бригадас, кхычар.

Цар даьхоча толамаше хьахьовк, юртбоахама культураш хьувкъне тха районе ерригa торонаш йолга. ХIанз тIадоагIача шера чуэаргболча хьувкъама лард йоллаш боахк района кхаш леладераш.

Пачхьалкхенга ялат дохкара йиъслагIча пятилетка халкъбоахама плам тха района кхеш леладераша толамца а хана хьалха а кхоачашъергхьларах шеко яц.

А. КАГЕРМАНОВА, КПСС Урус-Мартановски райкома хьалхарча секретара, Социалистически Къахьегама Турпала

Тха района къахьегамхоша, Грознерча промышленни, транспортни организацей новкъосталца, толамца чакхдаьккхар ялата культураш чуэрзаяра балхаш. Даьхен ийбрашка дIаделар 12 эзар тонн совгIа ялат, укх шера пачхьалкхенна дIадала дезаш хинначул 940 тонн дукхагIа. КПСС ЦК партега, советски халкъага доьча Кхайкарала оаха лу жоп да из.

Из толам бакха вIаштIехьдаьлар лаьтта леладара культура лакхъяра районе къаьстта теркам тIабахийтарах. ЛертIа пайда нийсар органически, минеральни удобренеех, хий дуллача лаьттах. ЦхьоалагIчеи шоллагIчеи класса дола фу тоссаш мара дIаденнар ялат. Юртбоахама болхлой къахьегама овсарле айяра доккха новкъостал дир шерра йоаржаьча социалистически яхьо. Тха район лоалаха уллача Ачхой-Мартановски районаца яхь лелаеш я. Балха опыт дIа-юха йовзийташ вIашa гIо-новкъостал деш чакхдаьхар оаха кхашкара дерригa балхаш.

Ялат чуэцача хана тхова чIоагIа новкъостал дир тха шефаша: Грознера В. И. Ленина цIерагIча мехкдаьтта чакхдоаккхача завода, «Терек» фирма, авторемонтни завода, Грознески автотранспортни предприяте къахьегамхоша. Района юрта боахама болхлой цIерагIа ба де тIара баркал ях царна.

Ялат чуэцача района механизаторашта юкъе къаьстта хьинаре болх бир «Гойтинский» совхозерча Ленина орден еннача Исраилова Халипата, «Красноармейский» совхозерча Юшаев Мовлята, Мерзаканов Сайд-Мохьмада, Дадаев Абдулгапура, кхычар.

Ялат кхедечеи на пачхьалкхенга дохкачеи районе хьалхара моттиг Мичурина цIерагIча совхоза къахьегамхоша яьккхар.

ХIанз тIадоагIача шера чуэаргдолча ялата ларж йоллаш ба юртбоахама къахьегамхой. Гурахьа юв культураш агротехнике бокъонаш лорaеш дIайийра. Хий кулхаш йола дерригa лаьтта хина дуэадар, минеральни удобренеш хьаьдир. Дукха хIаца дисадац аьба лаьтта аьха даккха а.

А. ВОРОНКИНА, КПСС Ачхой-Мартановски райкома хьалхарча секретара

Гурахьа дийна ялат социалистически декхарагIа хIара гектара тIара 20 центнер чуэца дезаш хиннача 21 центнер чу а нийна халкъбоахама план 18,5 эзар тонн хиннача 20 эзар тонн тарга чуэера, хIаьта хьажкIаш 1900 гектарах хIаране тIара юкъера заьрхIача 35 центнер чуийцар.

Цу гIулакхо торо хилийтар йиъслагIча пятилетка укх диълагIча, къоастамбеча шера халкъбоахама планагIа 5700 тонн дIадала дезаш хиннача пачхьалкхенна 7800 тонн ялат дIадала, пятилетка хьалхарча шерашка пачхьалкхенна планагIа доагIа ялат дIа на луш района тIадиса декхар дIатакха.

Уж толамаш дала торо хилийтар лаьтта леладара культура эргаьккха тоаяро.

Юртбоахама культурай хьувкъам алсамбаккхара шерра социалистически яхь йоаржайир совхозашта, отделенешта, бригадашта, звеношта юкъе. ЛаьрхIа вIашагIъелла района комиссе хIара бетта итог йора кхьа.

Лаьтта леладара культура лакхъяро, социалистически яхь нийса вIаштIехьъяккхаро «Новосельский» совхозага йиш хилийтар укх шера хIара гектара тIара 40,5 центнер кIа чуда, пачхьалкхенна ялат дIатадаре пятилетка план диъ шера кхоачашъе.

Гурахьа йийна культураш кхееш толам баьккхар «Лермонтовский» совхозерча Хатуев Аьхмада кулгалдеча бригадас а. ХIара гектара тIара 26 центнер ялат чудера цо. ХIаьта цу совхозерча Заклаев Лечас, Матаев Берса, Губиев Султана хIара гектара тIара 50 центнерал совгIа фуаньаьха хьажкIаш чуера хIаране.

ХIанз тIадоагIача шера чуэаргдолча ялата ларД йоллаш ба района къахьегамхой. Дика аьха, 1200 гектара тIа чудувйташ хий дилла кийчдаьча лаьтта, фу дерригa е цхьоалагIчеи шоллагIчеи класса долаш 5800 гектара тIа гурахьа юв культураш дIайийнай. ТкъоалагIа ноябрь тIакхоачаш аьба лаьтта аьха доаккхаргда.

Дика къахьегамa совгIат кийчдаьд Октябра цIейна Грозненски «Электроприбор» завода Гребнева Нина Петровнас кулгалдеча шоалагIча цеха болхлоша. Итт бетта план 29-ча октябре кхоачашйир цар.

Уж толамаш доалача хьинаре къахьегарца белгалбаьннаб ба сборщицаш Шабуева Тамара, Валиулина Роза, Брюховецкая Галина. Кийчъю продукци дикеи тIехдикеи хуйийташ хIара сменагIа нормаш 125 процент кхоачашъю цар. ХIанз пятилетка тIехьарча шера чотах къахьегаш ба уж.

СУРТА ТIА: сборщицаш Т. Шабуева, Р. Валиулина, Г. Брюховецкая.

И. ПЛИЕВА сурт.

Хоастам хилба пятилетка толаме чакхъяккхар духьа дерригача халкъо лелаеча социалистически яхье керте а этта болхача производства хьалхалаттараштеи новатораштеи!

(КПСС ЦК ТIахьеханашцара).

РЕСПУБЛИКЕ ГIОЛЛА

Укх деношка Нохч-ГIалгIай транспортни управлене кхаьчар «Икарус-280» маркагIа йола 14 комфортабельни автобус. Царех кхе автобус городашкарча маршруташка леларгйолаш Грознески № 1 йолча пассажирски автотранспортни предприятена дIаелар. Царех хIара автобусага цкъа вутача хана дIа-хьа вига йиш я 110 пассажир. Цудухьа цIей доьча денношка а дуа тIехьагIарча хана а дикха тоалургIа города маршруташка пассажираш дIа-юха кхувлийта.

Вож пхи автобус хьожаьй автоколоне — 1572-яхача автотранспортни предприятена. Уж лаларгъ город Грознерча арадьарча маршруташка.

• • •

Вай мехкарча тайп-тайпарча районашка ейза да Iеш доазол арахьарча мехкашка дика йовзаш я Октябрски революце орден лелаеча «Красный молот» заводе араена тайп-тайпара продукци. Укх денношка цига кийч а ю вежарийна йолча Кубе дIаяхьийтар насосни агрегат, хIаьта Венгре, Германски Демократически Республике, Болгаре дIаяхьийтар лоархIаме продукциш заказах оатхадаш. Цул совгIа заводa коллективо дIаяхьийтар буруадаттарашта чIоагIа оашa йола цементировочни агрегаташ Удмурте, Узбекистане, Якуте. Массехк дийнаьха заводера дIаяхьийта товарни продукци 200 эзар совгIа сома маьха я.

• • •

ПхоалагIчеи алхлагIчеи ноябре вежаршка йолча доазол арахьарча мехкашка Грознески «Автоспецоборудование» яхача опытно - экспериментальни заводера дIаяхьийтар бIаьи совгIа мах болa тайп-тайпара продукци. Болгаре дIаяхьийтар «Модель П-112» яха подъемникаш, хIаьта Монголе дIаяхьийтар «Модель 2135-1 м» яха 40 тонни прессаш. Иштта заводо дIаяхьийтар Иранеи Кубеи тайп-тайпара прессаш.

КIЕЗИГ-ДУКХА ИСТОРЕЦАРА

СОВЕТИЙ IАЬДАЛ ДОАККХАЧА...

Нохч - ГIалгIай халкъа историе чухь йоккха моттиг дIалоаш хьалхах. Царех цаI юкъаргьа вай. Из я ГIойтIа яьха Сельгиреева Сериужат. Из юкъ Грозненски округе 21 шера хинначa. Малгобеки кхалнаькха хьалхарча съездах доьча араяни документаш тIа. Из дагайоагIа хIанз болча ГIойтIарча цхьа болча боккхийча наха а. Советий Iаьдал бахьан доаш лоаттабеча тIема я, общественни вахара я, хIаьта иштта социализм хьалхара а юкъе хьинаре дакъа лоцаш хилийтах терра йоаз наха Сериужат.

Къилбаседа Кавказа Iаламхоша - историкаша белгалдоахк дукха бола кхалнах шоай моарошца цхьана белогвардейцашта духьал лоаттабаьча тIем тIа къоахчал долаш анийта хилар. ХIаьта Советски Iаьдал котдаьначул тIехьагIа керда вахар дуллача, къахьача замал воча гIуллакхашта духьал къовсам лоаттабеча уж хьалхарча мухIарашка хиннa хилар.

1925 шера г. Ростове-на-Дону арадаьккхача Къилбаседа Кавказе кхалнахах йолча книжка тIа вох яздаьд: «Граждански тIом болча хана Сельгиреева Сериужат ГIикало отряда маьхк еш. Цига хIанна кийчдеш, пхогаш болча шеэскаркхошта гIулакх деш хинай. ТIом беча юкъе чу а ухаш, окопашка патронаш кхехьай. КIайбарех велда лела ххо цIеэскархо кIалхарваьккхаа».

Хала ха яр из. Сериужата мар партизански отряде вар. Шийга а кIезгаца мара доаца дая хIана шийа вIамитача йиъта на кхорош эрсий шиэскаркхошта телар цо, вайна-ха хьал на доаттIара хьолаш дара шоай цIагIа болча парна, цхьаккха хIана кходашар — шийа классови вежарашта.

Из дерригa а дора, Нохч-ГIалгIайчоаш Советски Iаьдал лорадеш, чIоагIдеш бола вая уж болайа. ХIаьта Сериужата шийа мар валар кхоахха а волаш деникинцашца баьча тIем тIа. Халкъа Iаьдала тешаме йолаш чакхбаьлар Сельгиреева я, из бахьан шийна тIа мел этта хало деза долаш лайра цо.

Атта дацар Советски Iаьдал эттача хьалхарча шерашка: тIемо бохабаь бар ялкъа болхам, керда вахар кходара новкъарло йора хулакаша, дIабахазза бисача революце моастагIаша. Къаьстта хала дар тIем тIа моарош а байна бисача истаташта. Цудухьа вайна къаьстта деза да цхьаккха миъйозал йолаш, цIенча дег чура доагIа, цу съезде кхалнаха даь къамаьлаш. Цар йоахар: «Тхона цхоалаш еза, йохаъ юрташ юкаметтгоаттаe еза. Тха безам ба Ленинца къамаьл де, йохаъ юрташ нуига дIоюзна, уж юкаметтасттаяра, вахар тоадара фу де деза цуига дьаалийта».

ЦIенча дег чура доагIаш дар оаша Сериужата даьча къамаьла хIара дош. Кердача Iаьдалах боарам боашаш доаккхалдеш, цу Iаьдало бодаьо, къед дIайоккхаргхиларах, дешийтаргхиларах чIоагIа тешаш дар из.

Боккха чулоацам болаш дег чу дужеш дар из къамаьл. «Грозне эггара хьалхарча собране хьийна даьккхачa вай, — йоахар цо, — дIакхайкаду вояш Советски Iаьдала тIехьа хилар. Вай деррига а даькккхар Советски Iаьдал. Советски Iаьдал вайга дешийта гIерт. Са берий иза хиларах терра сона чIоагIа дика хет Советски Iаьдал берашка дешийта гIерташ хилар.

Оаха хьалабьцар Шеэкар... Советски Iаьдало аха а материалаш а елар тхона. Цуна баркал ях оаха. Доккха ираз да бераштa школаш яьллергхилар. 65 шу дьайнаг са. ХIанзалха цхьаша а вIашкха собране йийцаяц со. Советски Iаьдало лаьрхIад тхо, кхалнах.

Вахалва новкъост Ленин!».

Сериужата цу съезде иштта дог гIоздаьна къамаьл дир берий учреждене хьаьхьяра хьакъсхьяра доклад юошаш а.

Керда вахар дуллача юкъе деррига шийа низ тIабахийта дакъа лоацаш хилар Сельгиреева. Берий беш ялла болча Х. Яхиатовнеи Д. Мидаевнеи доккха новкъостал дир цо. Цар хьинарагIа ГIойтIа хьахилар Нохчийчене эггара хьалхара берий бет. ХIаьта цу беша Iалашдеш дар Советски Iардала доаккхача а чIоагIдеча а баьча тIем тIа байнача бIухой бераш. Цигарча кIаькийн йоIигийн чIоагIа йоакхо йора Советски Iаьдало, юрта бахача нахa.

Крайя Нохчий областен партийни организацеша советски бита юкъеувлар нохчий кхалнах. Болаш - болаш советский боахамеи болхага бовлар уж. Дохан латтар хьаьнача заман гIуллакхаш. Керда Iаьдал дика хилар практике бIаргагуча цар хьаллоацар из.

Советски Iаьдал эттача хьалхарча шерашка нохчий кхалнаха юкъера гучабаьлар дIаяхача замаьагро хьадоагIаш хинна кхалсар маIача сага нийса не хилар дIахайлора тIехь лоаттабаьча къонсоме партийни организацешта хьинаре новкъостал деш бола кхалнах. Царех цаI яр йолча Сельгиреева Сериужат.

«Къилбаседа Кавказа къахьега кхалсаг» яхача журнала тIа арайьначе лаьрхIа цох язъьйча статья тIа яздора: «Къаьнара гIулакхаш дита лоамаш из кхалсаг кхычарна хьахьхам ба, майрра общественни балха новкъабаьннача нохчий кхалнахах цаI я Сериужат Сельгиреева».

Нохчий кхалнаха юкъе эггара хьалха Коммунистически парте мугIарашта юкъе яхарех цаI я из. 1920-ча шерашка Сельгиреева хержар потребителий обществa ГIойтIарча правлене Нохчий облисполкоме членалла.

Кооперации дегIайоалаеча къаьстта доккхий толамаш даьхар цо. Сериужата кооперативни обществе юкъевзар 46 нохчий кхалсаг. Потребительски обществa ГIойтIарча дерригача членех 18 процент кхалнах бар.

Сельгиреева Сериужат, цо хаь гIулакхаш доаза деза хьатIакхувча тIехьенна. Сериужата а цу халача шерашка керда вахар кхоллаш классови моастагIашца майра къовсам лоаттабаьча хьача кхалнаха а дагадаьла керда вахар вай мехка котдаьнна 57 шу дьаьнад.

А. ВАЦУЕВ,
Нохч - ГIалгIай исторе, литература, метта Iамаатоахама института сотрудник.

ПХЕ ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Нохч - ГIалгIай гIишлошъеча управлене яьлагIча гIишлон - монтажни управлене каменщика Бисултанов Iабдурахьмана йиъслагIча пятилетка календарегIа къахьега массехк бутт ба.

Октябра цIейна сийлонца лакъаьхара СМУ-6 бригадашта юкъе яржача яхье хьалхара моттиг яьккхачарех цаI я Iабдурахьман къахьегаш вола Т. В. Качнов керте латта бригада. ХIанзалехьа цхьайтта бетта план кхоачашъяьй цо. БIаьш бомий маьха гIишлон материалаш кхоый бригада гIишлонхоша. Цу юкъе а дизза дакъа лаьцад нов. Бисултанова.

Къахьегамца доал сага сий вай мехка. Цун къахьегама толамаш белгал а доахаш сийлен грамоташ, аьчен премеш тийнней, къахьегама книжка тIа дIа а яздеш баркалаш яьхад Бисултанов Iабдурахьмана. Цунна тийнача совгIата юкъе хьамсарагIа хет Iабдурахьмана ВЛКСМ ЦК енна Сийлен грамота.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

СУРТА ТIА: каменщик I. Бисултанов.

И. ПЛИЕВА сурт.

ЙиъслагIа пятилетка йолалуш республике кхача механизатораша сайна сай торонашца а хьажа доккхий декхараш тIаийцар ас. Уж толамца кхоачашдара ерригa уйле тIаэцийтар къахьегам нийсса вIаштIехьбоаккхаро. Пятилетка дIадаккхача къахьегарa кхоачашйир аз пхи шера план. ЙиъслагIа пятилетка 900 гектар ялат хьекха дезача 1952 гектар хьекхар аз сай комбайнаца. Цул совгIа боахама элетрика, слесарь-сборщика специальностах дукха болх баьб.

Укх шера, пятилетка къоастамбеча шера деррига низаш тIадехийтар аз КПСС Центральни Комитето партега, советски халкъага доьча Кхайкарале оасаре къахьегарца жоп далара.

Районе массерел тIех хилар са агрегате хьекхамаш.

Укх шера 877 гектар хьекха а хьекха 3900 тонн ялат аьрдар. ХIаьта ялх дийнахьа 396 гектар хьекхаш республика механизатораште юкъе яржача яхье котало яьккхар.

Хь. ГЕТАГАЖЕВ, Малгобекски районе «Ингушский» совхоза хьекха летта механизатор.

ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕСС—ПЯТИЛЕТКА ТКЪАМАШ

МАССАНЕ А ЮКЪАРА ДЕКХАР

ПРОДУКЦЕ ДИКАЛ—КЕРТТЕРДАР

Грозненски швейно - производствении объединене коллективо цахаддаш къовсам лоаттабу арахеца продукци дикагIа хилийтара.

ХIара шера 220—250 моделех латта коллекци кийчъю оаха. Уж моделеш хьахорж общесоюзни, Ленинградски, Ростовски, Днепропетровски, Волгоградски, Львовски, Ивановски моделай Шеиошкара дикагIболча моделлех.

Мах беча организацей вокалашца цхьана художественно-технически советe хьажа а хьежe Ростовски моделай Шен Поккхача художественни совето 40-баллни системагIа оценка лу цу коллекцена.

ДIадахача шера 276 моделага а хьежа 17 модела эггара лакхагIйола оценка елар художественни совето. Цу 17 модела дикала Знак елийтара документаци а кийчйир.

1974 шера, хьалха сайна дикала I категорегIа мара изделеш арахецаш объединене коллективо 1973 шера декабрь бетта кхаьнаькха ничамий 8 модела пачхьалкхен дикала Знак елар.

Укх шера нийс бетта 73000 сома маьха 8000 эзар издели арахийпай объединене коллективо дикала Знак йолаш. 1974 шера апрель бетта объединене яхi я 8 изделена пачхьалкхен дикала Знак елар. ХIанз Грознески швейно - производствении объединене ерригa а 16 изделе арахец дикала Знак йолаш.

Дикала Знак хьожаьча моделеx изделеш арахеннйтара дукха болх бир объединене экспериментальни цеха конструкторашa В. И. Салай, З. И. Анидаловас, Г. И. Бачаевас.

Изделе конструкци, цуи художествении оформлени хIанзарча хано дIабехача боарамга кхоачийташ, керда техника, дакагIйола технологи балха юкъейоалаеш, къахьегам дикагIа вIаштIехьбоаккхаш дукха мероприятеш чакхъаха йийзар цу изделешта дикала Знак хьожийтара. Берий ерригa кочамаш кердача техникаца, дIаивгача механизаце среедствашца Iалашъяьча чIоагIа механизированни потокагIа хьаю.

1964 шера балха юкъейоалаьча брак йоаш продукци арахецара системагIа чIоагIа пайда баьннаб производствана. Цу системо арахеца продукци дикагIа хилийтарал совгIа, технически дисциплина тоаяьй, производства культура, къахьегама овсарле лакхъяь. ХIаране шийа баллех бола бехктохкам кхетабеш хиларо а йоккха экономически эффект лу.

1974 шера нийс бетта ОТК тIахьожам боалаш 96,9 процент продукци дIаеннай. ПланагIа 96,7 процент 1-ча сортагIа арахеца еза продукци 97,7 процент арахийцай.

Продукце сорт лакхагIа хиларах 40977 эзар сом пайда хинnаб предприятена.

Брак йоацаш продукци арахецара системa балха юкъейоаллярца боахлoшта сдельно-премиальни системах кхаьи телилга а юкъедоаладир. Преми изделa I сортагIа арахецарах тех.

Цехашкеи филиалашкеи болх беш 174 контролер ва тайп-тайпарча операцешта тIахьожам лоаттабеш. Баркъа дика хьадара тIахьожам лоаттабарах, тоадеэха телача баркъашта боаьоца учет леларах сдельни алапех 10 процент преми лу цу контролерашта.

ХIара бетта брак йола изделеш хIа а хьокхаш продукце дикала хетаь конференци хул цехашка. Цу хана продукци дикагIа хилийтара йола мероприятеш вIаштIехьйоах.

Наьха кьашташ ловзара города нах беце организацешка каст-каста хул объединене инженерно - технически болхлой.

Объединене коллективо йерра хьаллаьцар Яковлевски льнокомбината ткачихас нoй. Смирновас хIара балха моттиге тIехдика продукци кийчъяра социалистически яхь йоаржайра дIайоляь инициатива.

1973 шера объединене 15 участкона «ТIехдика продукци арахецеп къахьегама овсарле лакха йолеп участок» яха цIи енай. Из цIи енай укх шера кхы а йиъ участкана. Цу участкай коллективашта боккъо еннай пачхьалкхен дикала Знак йола продукция арахеца.

Продукци дикагIа хилийтара чакхйоахача мероприятех цаI я болхлой кадраш кийчъяр.

Укх шера дикагIйолча опытa школашка дешай - 165 саг, лаьрххIа йолча курсашка — 601 саг, производственно-технически курсашка — 221 саг, шоллагIа професси караерзаеча — 205 саг ва предприяте.

ХIара шера керда ГОСТ-аш Iомаеш технически тIахьожама отдела технологашцеи болхлошцеи семинараш ю.

Дукха болх бу объединене производство тоаяра, керда оборудовани производствана юкъейоалаяра.

Укх шера нийс бетта 272 единица керда оборудовани балха юкъейихьай предприяте.

Продукци дикагIа хилийтара лоаттабеча хьовсане доккха дакъа лоац рационализатораша технолога З. А. Матошиевас, лаборанткаша Т. А. Яшкиевас, Р. Ф. Слюсаревас, конструкторашa З. И. Анидаловас, В. И. Салаис, З. И. Багаевас.

Сийлахь - боккхача Октябра 57 шу дизара цIей дезаш дика совгIат кийчдаьд Грозненски швейни объединене коллективо: хана хьалха, 29 октябре, кхоачашъяьй итт бетта план.

В. ИЛЬИНОВА,
Грозненски швейно - производствении объединене керттера инженер.

КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАНАШТА СОВГIАТАШ ДIАДЕЛАР

Кепайоазон тIе хоам баь ма хиллара, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиумо октябрь бетта СССР Лаккхехьарча Совета Президиума цIерагIа «Къахьегама ветеран» яха медаль елар Гудермесски Заводскойи районашкарча къахьегама ветераний йоккхача группана дуккхача шерашка къахьегарахь царна кхергIдаьвна къахьегама гIуллакхеш къоабалдаь тIаэцар белгалдоаккхаш.

Октябрал хьалхарча деношка городий Гудермесси Грозненски къахьегама коллективашка бойхлой, инженерно-техническии белхаш дерий, гIуллакхерча наьха йоккхий собранеш хилар. Сийлахь-боккхача Октябра 57 шу дизара хетаиь, цига дIаделар къахьегама ветеранашта правительственни совгIаташ.

4 ноябре цу тайпара собрани хилар А. Шерипова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чахкдоахача завода клубе. Лаккхехьарча Совета Президиумо тIадилларгIа КПСС Заводской райкома хьалхарча секретара Н. Ф. Осипенкос 29 къахьегама ветерана дIаелар «Къахьегама ветеран» яха медалаш.

СовгIаташ деннарий цIерагIа къамаьл дир заводa слесара А. А. Таланица, установка вокхкагIвоалча оператора А. А. Волошина. Цар дегтIоpа баркал аьлар Коммунистически парте Центральни Комитетан Советски правительствени шоай къахьегама боккха мах барах.

Нохч-ГIалгIайчен революце, тIема, къахьегама ветеранашка кхайкарал дир завода къахьегама ветеранаша.

«ВАЙ ЗАМАНХО» — ОРДЖОНИКИДЗЕ

Укх деношка Орджоникидзе чьейийллай «Вай заманхо» яха зональни художественни выставка. Цига деъа лоацаш ба Ростова, Краснодара, Ставрополя, Нохч-ГIалгIайчен художникаш.

Нохч-ГIалгIайчен художникий тайп-тайпарча жанрех дола белхаш, да цига къохкаш. Царна юкъе да Ш. Цамурзаевa «Мехкдаьттахо», Ф. Сенко «Пейзаж», М. Поленкова «Наьна портрета, «Ловмарой вахар», «Советски цирк» яха произведенеш а хIаьта иштта И. Д. Бекичева скульптураш, И. Дутаева доккхи Л. Шаулова керамикахи даь белхаш.

Вай заманхочун гIуллакхаш хьакъоккаш йолча зональни выставке Нохч-ГIалгIайчен художникаша декъе лацар ший тайпара творчески отчет я.

В. БЕЛИЕВ.

IАЛАМА СОВГIАТ

5 ноябре геттера Iуйрийна дар из, ЦIаьхха телефон техар. Трубка хьа а ийце аз падийгIача хьахозаш яр цхьа тамашийна гIозъаьннача кхалсага оаз, Къургаш а деш дика хьоалолаяр цунга ше цецъяхар.

— Хозий хьона? — йоахар цо.

— Ер доккха Iаламат де.

— Фуд цига, селла Iа тамашъяллаI — хетт аз.

— Ай, кхы тамашийнагIа фу хургда!! Хезадий хьона, ноябрь бетта сирена зиза токаш!..

— Шийлагардар из хьадийца аьлча, тIаккха маре бокъонца йоазонзар сона цецъаьннача кхалсага оаз. Из хиннар са цIерахочун — «Сунжанефтьа» НГДУ жилищно-коммунальни цеха механика сесаг Глушкова Любовь Николаевна.

Тховй наьмаьл чакхдаьлча дагадехар сона «Нах сенна Октябра шийгера совгIат кийчдеш даьк Iалам» аьнна.

А. БАКАЛЮК,
Карабулакски бурув тоавара белхий-управлене инженер.

10 ноябре—Советски милице Ди

МАССАЗА А ПОСТЕ

ВАЙ мехка халкъаша торжественно белгалдоаккх Октябрьски социалистически революце 57 шу дизар нийслагIча пятилетка дийъаьгIча, къоастамбеча шера план толамца кхоачашъяра тIехь шерра социалистически яхь а лоаттаеш чуйна къахьегача хана.

НийслагIча пятилетка задаьеш кхоачашъяра юкъе шоашъяра доагIа дакъа лоац общественни порядоки социалистически законности лораеш болча милице болхлоша а.

Парте хьадде къоастаяьй вай мохк исторически дегIабоагIача хIара этапе милице лоаца моттиг, цо беча балха лоархIам. Парте тIахьехарах милице болх бе ихаб, хIанз укх а ух толашегIбола къахьегамхой, коммунисташ. Шоаш кхо ца беш халкъа гIуллакх дара, коммунизма идеалийта сограш боацал кийча хилара кхетам тийнаб парте милице болхлошта, замаш дIадехарашка хьежжа лостам а тийнаб советски милице балха, эргайоахаш тоаьй ―нуй методаши формаш.

Советски милицех долча партеи правительствана социаьш тIа, решенеш тIа, чурча гIуллакхий органашка гIуллакх дарах йолча Положене тIа къоастадаьд советски милице болхлой декхараш бокъонаш.

Цу документаш тIа хьаьжкход милице сий лакхдара, цун балха хьалаш толдара партеи правительстваи чIоагIа йоакхо еш хилар.

Боккха, принципиальни лоархIам болаш я чурча гIуллакхий органашта КПСС ЦК декабрьски (1973 ш.) Пленума решенеш, партега, советски халкъега КПСС Центральни Комитето даь Кхайкарал. Парте кхыча решенешца цхьана уж я идейно-кхетама болх эргабаьккха тоабара хьадда йола программа.

Партеи правительстваи оча йоакхонна жоп луш, республика чурча гIуллакхий органаша денал долашагIа лоаттабу зудамаш дIадахара, общественни порядок лораяра тIехьара къовсам.

Укх тIехьарча шерашка республикан милице органашца балха баьккаб партеи правительстваи шоашта хьалхашка оттадар декхараш голамца кхоачашдулургдола къона, лакха кхетам бола нах.

Вай милице болх беш бола дукха а дукхагIбола нах йоккха квалификаци а опыт а йола, шоай гIуллакх дика кхоачашдулургдола специалисташ ба. Боккха политически сектетам болаш, йоккха дисциплина йолаш, да деаар дийна довзаш хилар — уж я Нохч-ГIалгIайчен милице цхьаццаболча наьха а йоацаш, бIаьш болча дикача болхлой оамала керттера белгалонаш. Милице кадрашта юкъе доккхал деш бола нах ба коммунисташ. Юридически вузаш, спецшколаш яьхо юристаш хIара шера дуккагIа ух милице балха. Милице болх беча нахах 80 процент лаккхерен юкъерен образовани йолаш ба.

Дукха ба милице шоай декхараш белгалбаьнна дика кхоачашдеш бола нах. Царех ва Заводской РОВД уголовни розыска инспектор милице капитан И. И. Зуев, Нохч-ГIалгIай АССР МВД уголовни розыска инспектор милице лейтенант Л. Тайдаев, воккхагIвола следователь милице капитан Э. Я. Харченко, Ленински РОВД милиционер М. В. Сугаипов, ГАИ инспектор милице капитан О. И. Жидков, кхы дуккхабараш а.

Дика общественни порядок хилийтара, зулам а кхыдола общественна хийра дола хIамаш а ца хилийтара тIехь лоаттабу къовсам вай мехка юкъара партийни общественни гIуллакх я хиннa дIаэттад. Цунах шоай гIуллакх лерI советски наха.

Партеи правительстваи боккха теркам тIабохийт общественни порядок лораяра, советски наха сатийна, вордIата къахьегара, бахара хьалаш хьадара. Цу хьакъехьа арадаьха социамаш —ла. Цар тIа боккха лоархIам бу на гIуллакх кхоачашдара шоай лоIамерча халкъа дружинай. Цу тIехь лоаттабеча къовсамо юкъеоз общественни организацеш.

Цу къовсама юкъе дика дакъа лоац республика халкъа дружинаша. Укх тIехьарча хана общественни порядок лораяра болх хьинарегIа бу республика дуккхача районий халкъа дружинаша. Общественни порядок чIоагIъяра боккха профилактически болх беш бола итташ халкъа дружинаш я республике, цар доккха новкъостал ду милицена. ЧIоагIа лоархIаш бахача наха езаш я Грозненски «Красный молот» завода, Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университета, культурно-просветительни училища, «Грознефть» объединене халкъа дружинаш. Цар шоаш лораеча моттигашка дика лоаттаю общественни порядок. Милице сотрудникаш чIоагIа раьза ба общественни порядок чIоагIъяра шоашта доккха новкъостал деш болча бойхлошта, колхозхошта, интеллигенце викалашта, республика берригача къахьегамхошта.

Наьса хургдацар Нохч-ГIалгIай АССР чурча гIуллакхий органий болх иллакха я кхоачамбоацар доацаш ба аьлча. Милице балха юкъе хIанз а дукха долаш да уж. ХIанз а ледара лоаттабу хулиганашцара, къуйцара, спекулянташцара къовсам. На масагга лакхбе беза, цу гIуллакха юкъе дакъа лаца деза еррига общественностo.

Социалистически законность цIенхаштта лелаяр, граждаий заявленешта, цар деча хоамашта чIоагIа теркам тIабахийтар — иштта да милице болхлой, халкъа дружинникий сийлен декхар.

Шоаш кхо ца беш общественни порядок лелаярен социалистически законность кхоачашъяйтарен декхар дизза чекхдоаккхаш хиларах къахьегамхоша сий ду советски милице болхлой.

Шоайх бенна цепам боа па байтара, милице сий лакха лоаттадара, Советий мехка граждаий бокъо я цар паргIато а фе лораяра, советски общественна хьалхашкара шоай декхар кхоачашдара шоай низ кхобергбац цар.

В. ШЕЙКИН,
Нохч-ГIалгIай АССР чурча гIуллакхий министра заместитель.

СУРТА ТIА: Нохч-ГIалгIай АССР социалистически яхье котбаьнна милице сотрудникаш: (аьрдехьара аттехьа) милице сержант М. М. Закриилов, милице сержант Ф. И. Борщ, милице лейтенант А. У. Танкаев, милице воккхагIвола лейтенант Ш. Бекханов, милице лейтенант В. С. Шамурзаев, милице старшина Н. М. Куницкий, милице капитан О. И. Жидков, милице воккхагIвола сержант Д. А. Рыбальченко.

И. ДАДАЯНА сурт.

ФУТБОЛ

АЬТТУВ БАЛБА ХЬА, «ТЕРЕК»

5 ноябре Грозненерча Орджоникидзе цIерагIчен «Динамо» яхача стадионашка дIадоланнай вай республикерча дуккхача футбол езараша сатийса «А» классa хьалхарча лиге бовла бокъо яккхара йола ахфинальни яхьаш.

СайрадИйнахьа Орджоникидзе цIерагIча стадионе лайвар «Терека» Николаеверча «Судостроителен» футболисташ. Цу матче вIашагIкхийтараш, специалисташа маяххара вай подгруппера дикагIа йола командаш яр.

Хьалхарча кхе-ялх минута дикагIа ловзар хьашиий. ДукхагIа атакаш йора, бургац вайчарга хьа ца кхоачийташ тоъал хьа ьыкхар. Бакъда, хьалхара тайм юкъе кхоачча хана совле цхьаннегаьа йоацаш кийсдеар футболах ловзийта.

Хьалхара тайм чакхъьхар цхьана а командa наIарашка бургаш чу ца тохаш.

ШолагIча тайме хуцаьмаш хилар вай команде. Рязанова когамстта аравьлар Гузенко. Цунца вай футболистий вIаштIехьдаьлар атакаш дуккагIа ярца хьашиий наIарашта кхерам бе. Иштта, Гузенкос дикача комбинацегIа хьаенна бургац 59 минуте «Судостроителя» наIарий сетка чу чутехар вай форварда Синькос.

Чутехача бургаш хьинар айдаь, кхы а чIоагIагIен сихагIен ловза баьлар «Терека» футболисташ. Хетар, хьашиий наIарашка хIанз-хIанз кхы цхьакха а бургац чутохар ма йий цар, аьнна. Гузенкос хьаенна корта теха Якушкина сеткагахьа чуерзаь бургац штангах кхийтта дIаяхар. Бургац чутохо йоаш йола моттигаш дукха хилар вай мехкахой, кIезига хилавзар уж «Судостроителя» командa футболистий а.

Хьо ма вий аьнна белгалваккхa сагa волацаш, берригa а «Терека» футболисташ дика лийзар цу матче. Къаьстта баркал ала доагIа шоай берриге низ уравттабаь лайзача защитникаштеи полузащитникаштеи.

Хьалхарa матч чакхъьлар счет 1:0 йолаш «Терека» командо Николаевера футболисташ эшабарца.

Цу дийнахьа хилар кхы а ши матч. «Дила» (Гори) котьлар «Волгах» (Горький) счет 1:0 а йолаш. Иштта счет йолаш узбекски «Янгиеро» эшайир «Вулкано» яха Петропавловск-Камчатскера команда.

АргIанара тур хоаца, 8-ча ноябре хургья. Кхоккхе а матч Орджоникидзе цIерагIча стадионе дIахоргья. 13 сахьат даьлча ловза йоалу «Янгиер» «Судостроитель», 15 сахьат даьлча — «Дила» — «Терек», 18 сахьат даьлча — «Волга» — «Вулкан».

ДIахо йола матчаш хургья 10, 13, 15 ноябре.

СУРТА ТIА: «Динамо» яхача стадионе футболих ловзаш ба «Дила» (Гори) — «Волга» (Горький) командашцара спортсменаш.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

КЕРДА СТИХАШ

Хьамзат ОСМИЕВ.

Лоацца мугIараш

Хьоаньна къахьегаш
сийрента хетача
Са сийрца даладаьа наб
сатийна ю,
Дечух кулг ца тохаш
дийнахьа лийкача,
Сапдалаьца наб-са дайта
сагота.

* * *

Беш-лоама кертера кIоарга
йоа длашалца
Шо наьрша дахаяда,
къахьега турпалаш,
Вай лаьттах духдуяла уж
шо тохадала деза
Шо гIоза леладда, сий дола
турпалаш.

М. ВЫШЕГУРОВ.

ДАЬХЕ—НАНА

Къонгаш во хийча,
массе хана.
Елхаш хийаций,
уж кхебаь нана?
ХIанга ДаьхеI
вай нана сий?

Вай во хийча
из еларгьоцой?
Цудухьа лежарий,
шо тохадала деза
Вай нана массаза а
елийта еза.

Наьха хьашташ кхоачашду

Дукха ха йоаншаш реконструкци яь чIоагIа хоза тоаьй «Гастроном» торга № 2 йола тха тика. Наьха хьашташ кхоачашдара хоза нийчаь йоккха зал, къаьст-къаьста товараш дохка отделаш, техническии болхлошта лаьрхIа цIа, товараш дIаоттадаь лоаттаду помещенеш, культурно салаIара цIе уголок, кхы мел эшараш долаш, иштта дIайха а шийла а хий, душевой а тха доалахьа хIанз.

Болх тоабара боккхача лоархIаме хилар уж гIуллакхаш. Дезача цIей сийча яхьа а аьнна хьинаре къахьийар тха коллектив дIабахача бетта. Бахача мазагIа планал совгIа дукха товараш а дохкаш 30 октябре кхоачашъяр тIаьйца декхараш.

Наха гIуллакх дара культура лакха а йолаш яхье хьалхара моттиг яьккхар Дьяченко Владимир керте латтача коммунистически къахьегама бригада коллектив. Товарооборота плани тIаьйца декхараш кхоачашдара низ тIабаххийта къахьийгар иов. Ниченко дола деча гастрономически, иов. Щеголева кулгалдеча чиллий дохкача, иштта кхыча отделашa.

ХIанз укх шера IV квартала товарооборота план хахал хьалха кхоачашъяра къахьегаш а дукхача къамел болча нехах латта тха коллектив. Сийни задане тIечкхоачаш це еш цхьаккха отдел яцар укх дезача цIейна хьалхарча деношка. Грозненций цу деношка тха тика чура эла йиш хилар дуккхача ассортиментех дола кхачаш товараш.

Х. ДИДИГОВ,
гастронома директор.

ДЕГАШ ГIОЗДАЬННА

Октябрьска цIейна хьалхарча деношка къаьстта дукха болх бе бийзар тха, бувзама болхлой. ХIана аьлча, вай боккхача мехка массе мийнгера дезача ЦIейна доттагIий, гаргара нах даьккъала бувцаш зараш письмош, телеграммаш кхаьчар цу деношка грозненцашка. Почтальонаш ца тоъаш йолча тха отделенена, баьъдар аьлча, наккьало-м дар уж шийхаинадьа хIаранега дIакхачийта. ХIаьта шоашта тIадиллача цу бекктоккхамеча гIуллакхах дика лоархIабир почтальонаш С. Зайцева, А. Сорокина, А. Глинская, С. Рубцова, телеграммаш дIатела А. Исакова, телеграфист Г. Солаш, кхыбараш.

Укх шера къаьстта дика болх беш хьайоагIа тха коллектив: 26 дийнахьа кхоачашдар оаха октябрь бетта тIаьйца социалистически декхараш, 2 эзар совгIа пенсионер ва тха отделене гIоала пенси дIанийдеш. Царех дукхагIберашта пенси тIакхет. Цукха тувзалене а дукха болх бе безаш я коллектив. Уж берриге балхаш хьинаьа йистедоахаш пятилетки къоастамбеча шера план 20 декабре кхоачашъе лаьрхIад оаха.

В. ГАГАРИНА,
№ 21 йолча бувзама отделене начальник.

ХЬИНАР ДОЛА ХЬЕХАРХО

САГИ ЦУН ГIУЛАКХИ

Соахка сентябра юххе дешархошка къаьст-къаьста шо къамаьл деш дуккханешка цхьа хаттар дир Дуба-Юртарча юкъерча школа хьехархочо Атабеева Яха Юнусовнас: «Школера бокъонаш йоазий хьона?» Гучадаьлар дешархошта уж ца йовзийта. Из бахьан долаш хьехархоша дукха ха йоайора берашка «ер-ер де дезa, ер-ер де мегаргдац» яхаш.

Яха Юнусовнас аьлрах, из дош дийцар педсовета хьалхарча заседане. Цига хьерхIар еррига школе барт-цхьоагIон чIоагIа дисциплиниех йола дешархой коллектив вIашагIйолла. ХIаьта школера бокъонаш дешархошта йовзаш цар йиза кхоачашъеш ца хилча из вIашагIйоллалургйоацалга кхета а дар.

Педсовето сецам бир берригача дешархошта школера бокъонаш декхараш дIадовзийта а цар уж кхоачашдецa Iалашде я. Цу хьакъехьа массайена а хьоках лора юххьанцарча классашкарча хьехархочо Я. Ю. Атабаевас. Дика хоьш лелабора цо из болх.

Школерча бокъоний хIара пункта хьакъехьа бераш кхетаргдолаш, царна вег чу дужергдолаш къамаьлаш лора Яха Юнусовнас. Масала «Дика дешаш хила веза» аьнна йолча «Бокъоний» хьалхарча пунктах лаьца «Ленин тIехьака дешаш хиннай» яха къамаьл дир шиий дешархошца. Царна цо дийцар зIамигa волча хана Ленин къахьегам дукхабезаш, дукха ха ловш, хьехархошка ладувгIаш, массе а хана цар тIадиллар дизза хиннахьеш кхоачалдеш хилара.

Хьехархочо дукха пайда эцар гойтара гIирсех. Классе я ца беш, производство, Iалам довзара йолча экскурсешка, къахьегамхошца вIашагIкхийттача бу цо дешархошта школера бокъонаш йовзийтара йола берригa болх, дIахьхетaлу бераш лелар шоай кертера къахьегам хиларах.

«Хьай класси гIуллакхашка, къахьегама дакъа лоацаш хила, дикагIа деша а къахьега а гIо де новкъосташта» аьнна йола «Бокъоний» кхоагIа пункт дешархошта йовзийташ, «Хьо йоакхо из хьоз?» яхача плакатах къамаьл дир хьехархочо. Цига бераша кхетадир дас, нанас, дарба деча лоро, хьехархочо, кхы дуккхача шоай йоакхо еш хиларах, иштта уаьлшена йолаш плакатера тIара турпал Таня хьалхара дуккхача наха шоай къахьегам дIабенах хиларах. Дешархошта хьалхашка хаттар отт: «БоккхагIчар йоакхонна жоп луш, тахан вайга фу дулургва вовй классе?».

Бераша шоаш къоастадора классе хоьзара де дезар, белгалбоехар цIенгаш хиннa тIехьабисарашта, дешарах дика не кхетарашта новкъостал дергдараш. Иштта чакхъоахар яхаре школера бокъонаш дешархоша.

Къаьстта чIоагIа теркам еш чакхьаьккхар хьехархочо школа, новкъостий хIамаш лораш хила безарах дешархой дIакхетабеш. Цу гIуллакха по пайда эца лаьрхIадар керда дешаре шу дIадолеляча хьалхарча нерах. Цу дийнахьа цIена а къаьга а яр школе. «Ер дерригa хьона а хьа а да. Лорадиз» яхаш дар цо берашка школе гIолла экскурси еш даь хьалхара къамаьл. Цо берий теркам тIабахийтар цIенача, къаьгача истолашта, партаьшта, хорашта, наIарашта, вешалкашта, выключателашта, кхы мел долчоа. ДIахьехкхар царех миштa пайда эцa беза, тIаккха Яха Юнусовнас дешархошта дийцар берий гIуллакха из дерригa вIаштIехьдоаккхаш мел дукха ха, къахьегам, хьинар дIаденнад дуккхача маха. Цо къаьстта белгалдаьккхар Советски Союзе парте а правительства а цаладаш берий йоакхо еш хилар.

— Вай мишта жоп дала деза цу йоакхонна? — яхача хаттара бераша массене а цхьатарра жоп делар:

— Из дерригa лорадеш, дика дешаш а къахьегаш а хила деза тхо.

Хьехархочун къамаьлаша, кхоачашдеча пайданеча гIуллакхаша гIо дир берий кхетам лакхбе, пар-дисциплина тоае. Дешархоша шоай посташ уттайора школера хIамаш, дIаегIа гаьнаш лораяра, царна хинарахьа Iунал дара тIахьежам лелабе.

Яха Юнусовнас вIаьх ца луш Iомалора бераш школера бокъонаш декхараш кхоачашде, общественни моттигашка нийса лела, шоаш цIена а аддел долаш а хила. Цу къаьстта къахьегa дукха бодж бора цо берий даьйца-нанашца.

Бе-бахха я ца хеташ лелаш вар дешархо Замзат... Хьехархочо цунца къамаьл дарах а хIама хилаязар. Цун шагIара хьал тIалха а теша, Яха Юнусовнас наьнага аьлар, цIогIа цIено а хоадам боллаш цхьалхо я лелае аьнна. ХIара дийнахьа шийна бIаргагур дика дIаяз беро. Дукха ха кхалехьа тоеваляр Замзат. ЛерттIа вар из хIана цIогIа а школе а.

Переменах йийгаьта халахетараш деш вар дешархо Магомед... Хьехархочо цунна тIаIадар дилар, е вай хьа а бахкзар. Бакъда цхьа классе ше дийцар Магомеда наьнах, из ше могаш йоацаше а къонгаш дика кхебарах, царна дока дешийга а салойнга а Iалашдеш цо дукха къахьегаш хиларах, из йоазарашa цун чIоагIa сий дарах. ТIаккха хьехархочо белгалдаьккхар, ший наьна, йоакхаш, классерча новкъоста — йийга сий ца дар чIоагIа тIара поаьа зуламе гIуллакх долга. Цул тIехьагIа белгала тоавенна хувцавелар Магомед.

Яха Юнусовнас ший балха юкъеоз дешархой дай-ноаной, милиценски болхлой, физкультура хьехархой, кхыбараш. Цудухьа цун дика вIаштIехьловла дешархой коллектив вIашагIйолла. ХIанз шоалагIа шу доладенна Я. Ю. Атабоевий хьалхлешка школе из лоархIаме болх дIаболабаь. Цунах хьадаьнна бериат доккха дIаВIашагIехьдаьнна барттайна дешархой коллектив вIашагIйолла. Цо хьинаре лакхьа лоац школана хьалхешца латта безахетахь декхараш кхоачашдеча.

А. БЕГИЧЕВ.

ЦIей дездеча деношка хургдар

7-ча НОЯБРЕ

В. И. Ленина цIерагIа майда. 16.00—19.00. «Сийле хийла беттадалар» [illegible]

[illegible]

8-ча НОЯБРЕ

[illegible]

(Газета аргIанара номер араяргья 12-ча ноябре).

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

7 ноябрь

I ПРОГРАММА

9.50 — Москва. ЦIе Майда. [illegible]

[illegible]

II ПРОГРАММА

[illegible]

8 ноябрь

I ПРОГРАММА

[illegible]

9 ноябрь

I ПРОГРАММА

[illegible]

II ПРОГРАММА

[illegible]

10 ноябрь

I ПРОГРАММА

[illegible]

II ПРОГРАММА

[illegible]

Тахан йоалаш хургьяц, фекагирхой интернациональни бувзамаш (йоалий мегтала). [illegible]

ХАОТТАМ

Тахан йоачаш хургьяц, фегара температура республика гIолла 11—16, Грозне 13—15 градус. ЙоалаI йолаш хила тара. 8—11 ноябре дукхагIа йоачаш а йолаш, фегара температура байсавна 0—5 градус, сага хоачаш деношка 10—15 градус йоалаш болаш хургья.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, Ленина улица 11 (3-ча этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; белхтохкама секретара — 3-34-38; партийни вахаре культура отделан — 3-61-46; промышленности отдела — 3-42-30; юрта бахама отдела — 3-42-28; кехаташ отдел бухгалтерен — 2-80-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-80-71.

Газет арадуян шинкъа [illegible]

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/34. Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/34.

Заказ № 10500.